

**СОВЕТ
СТАРОШАЙМУРЗИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӘЛЕ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ИСКЕ
ШӘЙМОРЗА АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

Иске Шәйморза авылы

РЕШЕНИЕ

2017 елның 13 сентябре

КАРАР

№22/1

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләрне раслау турында

2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы нигезендә- Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Уставының 32 статьясына, Россия Төзелеш Министрлыгының «жирлекләрнең, шәһәр округларының, шәһәр эчендәге районнарның территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик рекомендацияләрне раслау турында» 2017 елның 13 апрелендәге 711/пр номерлы боерыгына таянып, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Уставының 32 статьясына таянып, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советының 2017 елның 13 апрелендәге " жирлекләрнең, шәһәр округларының, шәһәр эчендәге районнарның территорияләрен төзекләндерү, «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген яңа редакциядә Төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында «каар проекты турында » 2017 елның 27 июлендәге каарның аерым нигезләмәләренә прокурор протестын исәпкә алыш, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләрен яңа редакциядә раслау турында» Каар кабул итәргә.

2. Элеге каарны авыл жирлеге территорииясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә: Ленин урамы буенча 61 нче номерлы йорт урнашкан Иске Шәйморза авыл мәдәният йорты бинасы, Ленин урамы буенча урнашкан Иске Шәйморза авыл жирлегенең административ бинасы, 63 нче номерлы йорт һәм Иске Шәйморза авыл жирлегенең рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Элеге каар, гамәлдәге законнарда билгеләнгән башка срокларда үз көченә кергән нигезләмәләрдән тыш, халыкка игълан ителгән мизгелдән үз көченә керә.

Иске Шәйморза авыл жирлеге
башлыгы Чүпрәле муниципаль
районы Татарстан Республикасы:

И.С.Бикчурев

Күшүмтә
Иске Шәйморза авыл жирлеге
Советы каары белән
Чүпрәле
муниципаль районы
Татарстан Республикасы
2017 елның 13 сентябре, № 22/1

**Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы
Иске Шәйморза авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәсе**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Шәйморза авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән, эйләнә-тирә мохитне саклау, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында Федераль закон, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары һәм муниципаль норматив хокукий актлар нигезендә эшләнде.

2. Элеге кагыйдәләр оештыру-хокукий формасына карамастан, барлык физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

3. Элеге кагыйдәләр жирлекнең бөтен территориясендә гамәлдә һәм таләпләр билгели:

1) биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча, тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм киртәләрен тышкы кыяфәтен карата;;

2) төзекләндерү эшләре исемлеге һәм аларны вакыт-вакыт башкару вакыты;

3) биналарның (биналарның) һәм корылмаларның милекчеләренең якын-тирә территорияләрне төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү турында;

4) жирлек территориясен төзекләндерү (урамнары яктырту, территорияләрне яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр қую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту) буенча.

4. Территорияләрне төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм жир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дәүләт стандартлары, жирлекнең генераль планы, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Элеге кагыйдәләр жирлек территориясендә көнкүреш һәм сәнәгать

калдыкларын жыю, чыгару, ташу, утильләштерү һәм эшкәрту буенча мөнәсәбәтләрне жайга салмый.

Төп төшөнчәләр

6. Элеге кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәгө төшөнчәләр кулланыла::

жирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт инфраструктурасы объекты, транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм үз эченә автомобиль юлына бүләп бирелгән полоса чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм аларда урнашкан конструктив элементлар (юл полотносы, юл өслеге һәм мондый элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмалары-саклагыч юл корылмалары, ясалма юл корылмалары, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

фасадның архитектур үзенчәлекләре - бинаның фасадының, әйләнә-тирә мохитнең конструктив һәм эстетик сыйфатларын (стиль һәм композицион бөтенлеге, ритм, үлчәмлек һәм пропорциональлек, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык кинлекләр балансын чагылдыручи үзенчәлекле характеристикалары.;

беконсыз конструкцияләр-тышкы мәгълүмат чараларын эшләү ысулы, анда конструкция аерым хәрефләрдән, билгеләмәләрдән, билгеләрдән, декоратив элементлардан тора;

территорияне төзекләндерү-территорияләрне карап тоту, шулай ук территорияләрне төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру буенча чаралар комплексы, гражданнарның яшәү шартларын яхшырту, территориянең санитар һәм эстетик торышын саклау һәм яхшыртуга юнәлдерелгән чаралар комплексы;

вертикаль яшелләндерү - биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләрен, шул исәптән балконнар, лоджияләр, галереяләр, терәк диварлар h. б. куллану, аларда стационар һәм мобиЛЬ яшел үсентеләр урнаштыру өчен;

витрина-фасадның бер өлешен алып торучы totash пыяла рәвешендә пыяла проем (тәрәзә, витраж) ;

барлыкка килгән төzelешнен тышкы архитектурасы-жирлекнен тышкы кыяфәтен формалаштыручи биналарның һәм территорияләрнен фасадларының архитектура-сәнгать һәм шәһәр төzelеше үзенчәлекләре;

яктыртуның тышкы ысулы-мәгълүмат кыры аңа жибәрелгән яктылык чыганагы белән яктыртыла торган мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы . ;

квартал әчендәгә (жирле) юл-магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына кадәр транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

төзекләндерүне торғызу-юлның бөтен киңлегенә асфальт өслеген, хужалык юлын, тротуарны сыйфатлы итеп торғызуны, бордюрлы ташны кире кайтаруны, туфракның уңдырышлы катламын торғызу, газон үләннәрен чәчү һәм бозылган яшел үсентеләрне утырту белән тырмалау өчен газоннарны ремонтлау, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнен башка элементларын торғызуны үз эченә алган эшләр комплексы . ;

газон - максус сайлап алынган үлән орлыкларын чәчү белән булдырыла торган, утырту, парк корылмалары һәм ландшафт композициясенен мөстәкыйль элементы булган, шулай ук табигый үлән үсемлеке;

жирлек территориясе-муниципаль берәмлек чикләрендә территория ;

мәгълүмат тапшыруның динамик ысулы-мәгълүматны электрон носительләр һәм табло ярдәмендә тапшыру ысулы , ул мәгълүматны алмаштыруны күздә тота;

йорт-ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (жир базы, Күгәрчен тавыклары, сарайлар h. б.);

йорт билгеләре - аншлаг (урам, мәйдан, проспект), номер билгесе (йорт һәм корпус номерларын күрсәткече), подъезд һәм фатир номерларын күрсәткече), объектның инвалилар өчен мөмкинлегенең халыкара символы, рәхмәт белдерүчеләр, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янгын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм сууткәргеч чөлтәре коелары күрсәткечләре, авыл жирлеге канализациясе күрсәткече, жир асты газуткәргечләре корылмаларының;

бина-капиталь төзелеш объекты, ул бердәм күләмле төзелеш системасын (төзелешкә бер рөхсәт нигезендә төзелгән) тәшкил итә, ул автономияле рәвештә яшәп, үзгәртеп корылышы һәм кулланышы мөмкин;

яшел үсентеләр-табигый һәм ясалма агач-куак һәм үлән үсемлекләре (парклар, урманнар, аеруча саклаулы табигать территорияләре, бульварлар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәкләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар)жыелмасы.;

жир кишәрлеге - Жир өслегенең бер өлеше, ул аны индивидуаль билгеле бер эйбер буларак билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия.;

жир эшләре - грунт юып алу, жәю, авыл жирлеге территорииясенең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яисә камилләштерелгән юлларны һәм тротуарларны урнаштыру (жәю) белән бәйле эшләр;

инженерлык коммуникацияләре - инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләре: сууткәргеч, канализация, жылышлық, труба үткәргечләр, электр линияләре, элемәт һәм башка инженерлык корылмалары, жирлек территорияндә гамәлдәгә яисә салынучы яисә салына торган башка инженерлык корылмалары;

жирлекнең тарихи территориияләре-XI гасыр башыннан 1959 елга кадәрге чорда үзләштерелгән махсус авыл жирлеге территориияләре, аларга карата тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының урнаштыруга рөхсәт ителгән һәм рөхсәт ителмәгән төрләре һәм төрләре, шул исәптән мондый конструкцияләргә карата таләпләр Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре), аларны саклау һәм куллану турында Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән. Жирлекнең тарихи территориияләренең гомуми чикләре Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары белән раслана;

түбәләрне яшелләндерү - биналар һәм корылмаларның түбәләрен, аларда архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чәчәкләр, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән мәйданчыклар h. б.) булдыру өчен куллану.;

янгыр сularы канализациясе (янгыр сularы канализациясе) - өске (янгыр сularы, Таллы), су сиптерү һәм дренаж сularын транспортлау өчен билгеләнгән инженерлык корылмалары комплексы (талоблар, янгыр кабул итү жайланмалары, лотоклар һәм торбалар).;

ут агымының характеристикаларын (төс, яркость, кертү чираты h. б.) алмаштыруны күздә тоткан яктылык-светодинамик эффект.;

тышкы яктырту-тәүлекнең караңғы вакытында жирлекнең магистральләре,

урамнары, мәйданнары, парклары, скверлары, бульварлары, ишегаллары һәм жәяүлеләр юллары яктырту өчен билгеләнгән элементлар жыелмасы . ;

барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур кыяфәтен бозу-тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының урнаштыруга рәхсәт ителгән һәм рәхсәт ителмәгән тәре һәм тәре таләпләрен, шул исәптән әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән, жирлекнең барлыкка килгән төзелешенең тышкы архитектур йөзен саклау кирәклеген исәпкә алыш, мондый конструкцияләрнең тышкы кыяфәтенә яки урнашу урынына карата таләпләрне үтәмәү . ;

рәхсәтсез чүплек - юридик яки физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән каты көнкүреш, зур габаритлы, төзелеш калдыклары, башка чүп-чар 50 кв. метрдан артык мәйданда һәм 30 куб. метрдан артык мәйданда чүп-чар ташлау (урнаштыру) яисә ташлау.:

стационар булмаган сәүдә объекты - ул сәүдә объекты (павильон һәм киоск), ул вакытлыча корылмадан яисә жир кишәрлеге белән нык бәйләнгән вакытлы корылмадан тыш, күчмә корылмалардан тыш, вакытлыча корылмадан яисә вакытлы корылмадан гыйбарәт.;

яшелләндөрү-территорияне төзекләндөрү һәм Ландшафтлы оештыру элементы, ул үсемлекләр компонентларын актив кулланып муниципаль берәмlek тирәлеген формалаштыруны тәэммин итә, шулай ук инженер әзерләүнең төрле төрләре буенча (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование h. б.) эшләр башкарга, яшелләндөрлөгөн территорияләрне төзекләндөрүгә, агачларны турыдан-туры, шул исәптән зур агачларны, куакларны утыртуга, үләнле газоннар, чәчәкләр, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыруга, махсус бакчалар төзүгә h. б. бәйле комплекслы процесс.;

гомуми кулланылыштагы яшелләндөрлөгөн территорияләр - гомуми кулланылыштагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

яшелләндөрлөгөн территорияләр - предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр территорияләре;

махсус билгеләнештәге территорияләр-санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндөрү, үсентеләр питомниклары;

аеруча саклана торган табигый территорияләр - жирләр, су өслеге һәм һава киңлекләре, алар өстендә аеруча саклаулы табигать комплекслары, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм сәламәтләндөрү әһәмиятенә ия булган, алар жирле үзидарә органнары каары белән тұлсынынча яисә өлешиң хужалық кулланылышыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән.;

жәмәгать транспортын көтү тукталышы-жәмәгать транспортты тукталышлары, пассажирларны утырту һәм төшерү зонасы һәм жәмәгать транспортты пассажирларының көтү зонасы булган махсус жиһазландырылған мәйданчык.;

паяладан ясалған фасад-фасад, фасадның бөтен яссылығын яки аның шактый өлешен биләп торучы тоташ паяладан эшләнгән;

ачык ысулы яктырту-ысулы яктырту мәгълүмати конструкцияләр, шул ук вакытта чыганагы света түгел, каршылыклар, аны тарату;

жирлекнең панорамасы-ачык пространстводан (яр буе, мәйдан, су объектлары акваториясе, төрле һәм күзәтү мәйданчыклары) кабул ителә торган, жирлекнең характеристикаларын һәм силуэтин ачучы жирлек территориясе фрагменты . ;

бина фасадларының колористик чишелеше паспорты (фасадларның төсле

каары) - килешенгэн һәм билгеләнгән тәртиптә расланган, жирлек территориясендә урнашкан аерым бина фасадының бердәм архитектура һәм төсле каарын билгели торган һәм аның тышкы бизәлешенә карата таләпләрне билгели торган документ.;

жирлек урамнарының перспективасы-алдыңғы фронт формалаштыручы жирлек тирәлеге фрагментын һәм барлыкка килгән композицион, стиль һәм сәнгать характеристикалары булган урамнар силуэтин визуаль кабул итү . ;

жәяулеләр зоналары - халыкның жәяу йөрү һәм мәдәни-көнкүреш максатларында хәрәкәт итә торган, билгеле бер характеристикаларга ия булган транзит хәрәкәте максатларында, жир өсте һәм тиз йөрешле транспорт тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының югара концентрациясе, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең, рекреацияләренең h.б. территорияләре, жәяулеләр агымының зур суммар тыгызлыгы. Жәяулеләр зоналары эспланадларда, жәяулеләр урамнарында, торак пункт мәйданнарының жәяулеләр өлешләрендә формалашырга мөмкин;

йорт яны территориясе-күп фатирлы йорт урнашкан жир участогы, яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган, әлеге йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан объектлар;

яқын-тирә территория-бина, корылмалар, киртәләр, төзелеш мәйданы, сәүдә, реклама объектларына, бирелгән жир кишәрлеге чикләренә, шулай ук милектәге, файдаланудагы (биләгән) башка объектларга турыдан-туры яқын һәм билгеләнгән тәртиптә карап тотылырга, жыештыру һәм төзекләндерү эшләрен башкарырга тиешле территория . ;

продуктивный хайваннар һәм кош-корт-бу хайваннар һәм кошлар, алар берничә тапкыр яки дайми кулланыла алу өчен продуктлары кебек сөт, йон, йомырка һәм башкалар;

тышкы мәгълумат чараларын урнаштыру проекты (паспорт) - төзекләндерү элементының тышкы кыяфәтен һәм төгәл урнашу урынын, шулай ук тышкы мәгълумат чараларын, һәм аны идентификацияләү өчен кирәkle башка мәгълуматларны үз әченә алган Башкарма комитет каары белән расланган билгеләнгән формадагы документ.;

территорияләрне санитар чистарту-билгеле бер территориядән жыю, каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны чыгару һәм утильләштерү (зарарсызландыру) ;

ут тартмасы-тышкы мәгълумат чарасын ясау ысулы, анда конструкция бердәм күләмдә яки әчке яктырткычлы берничә күләмле элементтан гыйбарәт. ;

авыл хужалыгы хайваннары - терлекчелек һәм башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү өчен файдаланыла торган хайваннар, терлекләр, кыйммәтле мехлы җәнлекләр, йорт қуяннары, умарты кортлары h. Б. лар.;

махсуслаштырылган оешмалар - төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә жирлек территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукий формадагы юридик затлар;

территорияләрне карап тоту-биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, киртәләрнең, төзелеш мәйданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренең һәм аларның конструктив элементларының, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларының фасадларын үз вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле

чарапар комплексы;

жирле эһәмияттәге юлларны карап тоту-юл, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатацион торышына ярдәм итүче эшләр комплексы;

тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы (элмә тактасы) - оешманың урнашу урынында һәм (яки) оешманың сату урынында, биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында хезмәтләр күрсәтү урынында, "кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган мәгълүматны кулланучыларга житкерү өчен, шулай ук оешманың фирма атамасы (исеме), аның урнашу урыны (адресы) һәм эш режимы турында мәгълүмат, шулай ук әлеге мәгълүматны үз эченә алган территорияне төзекләндерү элементы булып тора., ул закон үз көченә керергә тиеш яисә эшлекле әйләнешнең гадәти үз көченә керергә тиеш һәм реклама белән бәйле максатларны эзәрлекләми. "Тышкы мәгълүматны урнаштыру чарапары" һәм "тышкы мәгълүмат чарасы" төшөнчәләре охшаш;

суперграфика - фасадларның архитектур-сэнгати бизәлешен кабул итү алымнарының берсе, аны визуаль кабул итүне көчәйтә торган алымнарының берсе.;

тактильное катлам - өслек катламы фактурасын сизелерлек үзгәрту белән каплау;

жирлек территориясенең аерым статусына һәм (яки) югары мәдәни-рекреацион һәм социаль кыйммәткә ия булган өлеше-әлеге Кагыйдәләр нигезендә, жирлекнең барлыкка килгән төзелешенең тышкы архитектур йөзен саклап калу максатларында, тышкы мәгълүмат урнаштыру чарапары төрләре һәм төрләре, шул исәптән мондый корылмаларга карата таләпләр билгеләнә.;

территорияләрге жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чар, карны маҳсус билгеләнгән урыннарга жыю, чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмим итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чарапар;

урамнар һәм жирлек юллары - гомуми кулланылыштагы территорияләр, аларда жирлек тирәлөгө эстетикасына югары таләпләр куела;

вәкаләтле орган-жирлек территориясен төзекләндерү эшен оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуны үз компетенциясе кысаларында гамәлгә ашыручы башкарма комитет;

фасад-бинаның тышкы ягы (төп, Ян, ишегалды);

фон конструкцияләре-тышкы мәгълүмат чарапарын эшләү ысулы, анда хәрефләр, билгеләмәләр һәм декоратив элементлар фон өслегендә урнашкан;

фриз-горизонталь полоса рәвешендейге фасадның яки козырекның декоратив обрамляющий элементы;

фронтон-бинаның фасадының йомгаклау өлеше, ул түбәдән югары дәрәҗәдәге түбә, измеряемая нче өске тамга тәрәзәләреннән яки чыгыш ясаучы элементларга кадәр өске тамга фасады;

территорияне төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планировка, конструктив жайламалар, үсемлек компонентлары, төрле жиһазлар һәм бизәлеш төрләре, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган объектлар, тышкы реклама һәм төзекләндерүнен состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат чарапары.

II. Территорияләрге төзекләндерү, карап тоту һәм жыештыру буенча

гомуми таләпләр

7.Жирлекнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлық биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, карап тотылырыга һәм жыештырылырга тиеш.

8.Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән урамнар, юллар, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр буе, скверлар, пляжлар, башка объектларны карап тотуны һәм жыюны оештыруны вәкаләтле орган үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра.

9.Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, милек хокукунда, бүтән әйбер яки мәжбүри хокукта (алга таба - жир кишәрлекләренә ия булучылар) булган жир кишәрлекен, шулай ук гамәлдәгә законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны мөстәкыйль рәвештә яки махсус оешмаларны үз акчалары хисабына жәлеп итү юлы белән чистартырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукунда яки башка әйбер яисә мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукунда яки күчемсез милек объектына башка хокукта пропорциональ өлеш билгеләнә.

Жир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория барлық милекчеләр яки башка биналарның, корылмаларның хужалары (кулланучылары) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Физик яки юридик зат карамагында булган жир кишәрлекеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлекенең хужасы булган жир кишәрлекенең фактта барлыкка килгән чиге буенча территория жыештырылырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукунда яки башка әйбер яки мәжбүри хокукта булса, фасадны карап тоту якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, фасадны карап тоту милек хокукунда яки күчемсез милек объектына башка хокукта пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

10.Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм жыештыру муниципаль заказны урнаштыру нәтиҗәләре буенча әлеге төр эшләрне үткәрүгә конкурста жынгән махсус оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

10.1.Жирлек территориясендә уза торган тимер юллар читләштерү полосасы, кичү юллары һәм юл аркылы чыгу урыннары чикләрендә әлеге корылмалардан файдаланучы оешмалар көче белән тотыла.

10.2.Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен карап тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнен бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яки торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар - әлеге йортта биналарның милекчеләре белән турыдан - туры идарә иткәндә (алга таба-идарәче оешмалар) гамәлгә ашырыла.

12.Шәхси торак йортлар территорияләрен карап тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан башкарыла.

13.Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карап тоту:

1) бирелгэн жир кишәрлеге чикләрендә-жир кишәрлекенең милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгэн территорияләр чикләрендә-вәкаләтле орган йә махсуслаштырылган оешма, ул муниципаль заказны урнаштыру нәтиҗәләре буенча әлеге эшләрне башкаруга конкурс отты;

3) чикләнгән файдаланудагы (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) яшелләндерелгэн территорияләр чикләрендә-әлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-куфатирлы йортларда торак биналарның милекчеләре яки идарәче оешмалар;

5) жир өсте коммуникацияләренең, шул исәптән электр чeltәrlәренең, яктырту чeltәrlәренең, радионияләренең саклау зоналарында-курсәтелгән коммуникацияләренең хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренең сак зоналарында (урнаштыру рөхсәт ителгән очракта) - әлеге коммуникацияләренең хужалары.

14.Кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, урам һәм юллардан грунт һәм өслек сularын бүләп бирү өчен билгеләнгән, яңыр канализациясе коллекторларын һәм яңыр кабул итү коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

15.Жәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитар кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә билгеләнә.

Бәдрәфләрнең санитар һәм техник торышы өчен аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсус оешмалар җаваплы.

16.Төзекләндерү әшләрен башкаруның вакыты әшләрнең заказчысы тарафыннан объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәэммин итүне исәпкә алыш билгеләнә.

17.Жирлек территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре физик һәм юридик затлар тарафыннан бирелгэн жир кишәрлекенең чикләре нигезендә билгеләнә (жир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, жир кишәрлекенең фактта барлыкка килгән чиге буенча).

18.Вәкаләтле орган жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм жыештыру буенча әшләрнең үтәлешен контролъдә тота.

III. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен, юлларны, шәхси торак йортларны, яңыр канализациясе чeltәrlәрен, яңыр канализацияләрен, карау һәм яңыр сularы коеларын, су бүлү корылмаларын, элемтә техник чараларын, тышкы яктырту объектларын, кече архитектура формаларын, стационар булмаган объектларны, төзелеш әшләре алыш бару урыннарын, жирләү урыннарын, автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау тукталышларын карап тоту буенча таләпләр. Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен

карап тоту буенча гомуми таләпләр

19.Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен милекчеләре яки башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә максус оешмаларны үз акчалары хисабына җәлеп итү юлы белән тоталар.

20.Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту үз эченә ала, алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен төзекләндерү::

1)биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;

2)жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту;;

3) гражданнар, оешмалар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару;

4) жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау.

21.Фасад биналар, корылмалар булырга тиеш түгел ия видимых жәрәхәтләре төзелеш өлешендә, декоративные бизәкләү һәм инженерлык элементларын һәм сакларга тиеш тиешле эстетик торышы. Бинаның фасадына зыян килү фасадның гомуми мәйданының 1% тан артық булырга тиеш түгел.

Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту

22.Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

22.1.конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырьковларны, балкон һәм лоджий, карнизов коймаларын, крыльяны һәм аерым баскычларны, спусклар һәм баскычлар коймаларын, витрин, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны үз вакытында төзекләндереп, төзекләндереп тора, һәм аларны буяп була. ;

22.2.тәэммин итү булу һәм карап тоту исправном торышы водостоков, водосточные торбалар һәм сливыва;

22.3.герметизацию, бизәү һәм чигү швов, ярыклар һәм сайлау;

22.4.керү төркемнәрен, отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торғызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

22.5.фасадларны, шул исәптән фасадларны, аларның торышы һәм куллану шартларына бәйле рәвештә, үз вакытында чистарту һәм юдыру;

22.6.вакытында юу тәрәзәләр һәм витрина, элмә такталар һәм күрсәткечләр;

22.7.язулардан, рәсемнәрдән, игъланнардан, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук граффитидан чистарту.

23.Биналар, корылмалар, встроенно-төзелгән торак булмаган биналарның милекчеләре, башка хокук ияләре һәм тиешле вазыйфалар йөкләнгән башка затлар бурычлы:

23.1.кирәк булган саен, әмма елына бер тапкырдан да ким түгел, фасадларны чистарту һәм юдыру,

23.2.кирәк булганда, елга ике тапкыр, язын (җылыту системаларын сүндергәннән соң) һәм көзен (ягып жылыту сезоны башланганчы) чистарту һәм юдыру, кагыйдә буларак, тәрәзәләрне, балкон һәм лоджияләрне, подъездлардагы керү ишекләрен химик чаralар белән чистарту һәм юдыру, подъездлардагы ишекләрне һәм тышкы өслекләрне химик чаralар белән юдыру.;

23.3. 5-6 ел эчендә фасадның факттагы торышын исәпкә алыш, агымдагы ремонт, шул исәптән фасадны буяп чыгарга;

23.4.фасадның аерым элементларын (цоколей, канат, баскыч, приямклар, керү

ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балкон һәм лоджия, су торбалары, тәрәзә асты сулары, линия ачышлары һәм башка конструктив элементларны)хуплый торган ремонт ясау;;

23.5.фасад конструкцияләре жимерелү куркынычы янаган очракта (коймалар, сеткалар урнаштыру, жимерелә торган элементны демонтажлау h. б.) саклау-кисәтү чараларын үтәргә;

23.6.мондый вывеска эксплуатацияләнмәгән очракта (арендатор (субарендатор) һәм башка очраклар) тышки мәгълүматны урнаштыру чарасын (вывеску) сүтәргә.

24.Фасадларны эксплуатацияләгәндә рөхсәт ителми:

24.1.бина һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян килү (пычрану): су ағып китү, буюу, ярыклар булу, киселгән штукатурка, тышлау, кирпеч салу, тимер-бетон конструкцияләрнең саклагыч катламын бушату h. б.;

24.2.панельара бәрелешләрнең герметизациясен бозу;

24.3.штукатурка, тышлау, фасадларның, биналарның һәм корылмаларның буюу катламы, шул исәптән тәрәзә, Керү приямкаларының конструкцияләренең төзек булмау (бушату, пычрату);

24.4.бина һәм корылмаларның: балкон, лоджий, эркер, тамбур, карнизов, козырьков h. б. фасад элементларын заарлау (пычрату);

24.5.балконнар, лоджий, парапетлар коймалары жимерелү (булмау, пычрату) h. б.;

24.6. бинаның фасадында һәм (яки) түбәсендә, тышки мәгълүмат чараларын паспортсыз урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, учреждениеләр такталарыннан, режим табличкаларыннан тыш;

24.7. фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә проемының эчке яғында) афишаларны, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне алга таба файдалану максатларында, пыяла ишекләрдә (шул исәптән ишекнең эчке яғында), биналар, корылмалар һәм корылмаларның эчке яғыннан), пыяла ишекләрдә (шул исәптән пыялалы ишекнең эчке яғыннан);

24.8.бу биналарның, корылмаларның милекчеләренең, күпфатирлы йорттагы биналарның милекчеләренең ризалыгыннан башка биналар, корылмаларның фасадларына графит ясау.

25. Кертү:

25.1.подъездларга кергәндә мәгълүмати стендлар урнаштыру;

25.2.урнаштыру антенна һәм кабелей системасын коллектив кабул итү эфир телевидениесе түбәсендә биналар нигезендә проект каары.

Йорт билгеләре

26.Биналар, корылмалар йорт билгеләре белән жиһазландырылыша тиеш.

27.Аншлаглар һәм номер билгеләре чисталыкта һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Аншлагларның һәм номер билгеләренең чисталыгы һәм төзеклеге өчен биналарны карап тоту өчен жаваплы затлар жаваплы.

Керү төркемнәре (узеллар)

28.Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жиһазлары, элмә (козырек), өслекләрнең бәйләнеше элементлары (баскычлар h.b.), инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен (пандуслар, перила h. б.) урнаштыру өчен жайланмалар һәм жайланмалар белән жиһазландырылыша кирәк.

Пандус булырга тиеш үтәлгән берничә материал белән шероховатой текстурой

өслеге башка горизонтальных канавок. Пандусларның койма конструкцияләре булмаганда, биеклеге 75 мм дан да ким булмаган бортик һәм поручни күздә тотыла. Бордюр пандусыннан тайпышу 1: 12 кабул ителә.

Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 м дан да ким булмаган очракта, һәр 9 м дан соң, горизонталь мәйданчыкларда 1,5 x 1,5 м киңлектәге горизонталь мәйданчыкларны күз алдында тотарга киңәш ителә. Юлның горизонталь участоклары башында һәм ахырында пандуса башкарырга тиеш отличающими нче поверхностей текстура һәм тәс.

Баскыч яки пандусның ике яғы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәге 800-920 мм биеклектәге йөкләмәләр карала. Поручняларның озынлыгы пандус яки баскычның һәр яктан 0,3 метрга ким булмаска тиеш.

29. Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә рөхсәт ителми:

29.1. подвалга һәм цоколь катына керү юлларын урнаштыру, аларның идән дәрәҗәсе гомуми файдалану территориясеннән чыга торган фасадлардагы жир дәрәҗәсеннән 1,2 м югарырак булган биналарга;

29.2. жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терәк элементлар (колонналар, стояклар h. б.) урнаштыру;

29.3. бинаның бөтен фасады комплекслы чишелешиен исәпкә алыш, проект документациясен эшләмичә, ике һәм аннан күбрәк керү юлларын урнаштыру (гамәлдәгеләрен исәпкә алыш) ;

29.4. урам-юл чөлтәре тротуарлары зонасында жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, Болдыр, яшелләндерү) керү төркеме элементларының минималь норматив киңлеге булган тротуарларны якын-тире тротуарны 0,5 метрга урнаштыру;

29.5. күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренең ризалыгын алмыйча, керү төркемен урнаштыру;

29.6. торак урыны милекчесе ризалыгыннан башка керү төркеме урнаштыру өчен балконнан файдалану;

29.7. вәкаләтле орган белән килешмичә, күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен үз белдеге белән урнаштыру.

Корылмалар түбәсе

30. Биналар, корылмалар түбәсе, су бүлү системасы элементлары, төтен юлларын һәм вентиляция системаларын каплау төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава шартларында йортларда яшәүчеләр һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

31. Кышкы вакытта биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә итүче оешмалар тарафыннан түбәләрне кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән вакытында чистартып тору оештырылырга тиеш. Жәяүлеләр зоналарына чыга торган яклардагы түбәләрне кардан чистарту участокларны коймалап алу һәм барлык саклык чараларын күрү белән һәм тәүлекнәң якты вакытында гына башкарылырга тиеш. Калган түбәдән, шулай ук яссы түбәләрдән карны эчке ишегалды территорияләренә ташлау зарур. Түбәдән жәяүлеләр юлына ташланган, жәмәгать транспортын көтү тукталышы, юл йөрү өлеше кар һәм боз кичекмәстән чистартылырга тиеш.

32. Кар һәм боз өемнәре ташлаганда, боз сөңгеләре ташлаганда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агач һәм куакларның, электр белән тәэммин итүнең һава линияләре, яктырту һәм элемтә линияләре, юл билгеләре, юл светофорлары, юл

киртәләре, юл коймалары, жәмәгать транспортын көту павильоннары, бинаның декоратив бизәлеше һәм инженерлық элементлары сакланышын тәэммин итүче чарапар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементларга зыян килгән очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян күргән зат хисабына торғызылырга тиеш.

33.Биналарның, корылмаларның түбәләре су бүлүгә ия булырга тиеш, ул жәяүлеләргә ағып тәшә торган суның турыдан-туры әләгүенә юл куймай. Желоба, бүрәнкә, водосток булырга тиеш неразрывны һәм рассчитаны үткәру өчен жыела торган су құләмен. Жәяүлеләр зоналары булган биналар яғыннан чыккан водостоклар жәяүлеләр сукмакларыннан читкә китәргә тиеш.

34. Рөхсәт ителми:

34.1.түбәне (көрәкләр, қыргычлар, ломнар), тәзелеш материалларын, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмарны һәм башка предметларны түбә ябы өчен билгеләнгән биналар, корылмалар түбәсендә тоту;

34.2. биналарның түбәсеннән боз, кар һәм чүп-чардан бүрәнкәләргә водосточные торбалар ташлана.

Жир кишәрлекләрен карап тоту

35.Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

35.1 көн саен чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан (боздан)жыештыру;

35.2.бозлавыкка каршы материаллар белән юлларны, құперләрне, урамнарны, тротуарларны, юлларны, жәяүлеләр территорияләрен капламалар белән эшкәртү;

35.3.кар көрәү һәм себерү;

35.4.кар һәм боз чыгару (кар-боз берәмлекләре);

35.5.контейнер мәйданчыкларын, барлық төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп-чар өчен чүп-чар, эскәмияләр, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту h. б.;

35.6.чүп кабул итү камераларын, контейнерлар (бункерлар) һәм контейнер мәйданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

35.7.яңғыр һәм кар суларын бүлеп бирү;

35.8.каты көнкүреш, зур габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм чыгару;

35.9.су сибү территориясен киметү өчен тузан хасил итү һәм увлажнения нава;

35.10.яшел үсентеләрнең сакланышын тәэммин итү һәм аларны карау;

35.11.коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлық коммуникацияләрен (корылмаларны), юлларны, тимер юлларны, құперләрне, жәяүлеләр кичүләрен төзүдән, реконструкцияләүдән һәм төзекләндерүдән соң, төзекләндерүдән соң, төзекләндерүдән соң бозылган төзекләндерү элеменларын торғызу, реставрация, археология һәм башка жир эшләрен башкару;

35.12.күзәтү һәм яңғыр кабул итү коеларын (яңғыр канализациясе), гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп, жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) карап тоту;

35.13. жир кишәрлекләре киртәләрен карап тоту, шул исәптән жимерелгән (сүтеген) биналар, корылмалар коймаларын урнаштыру һәм аларны карап тоту, территориягә чит кешеләр үтеп керү һәм (яки) санкцияләнмәгән урыннарда калдыкларны урнаштыру мөмкинлеге бирә торган, шулай ук аларны пычрактан, кардан һәм мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуны тәэммин итү.

Юлларны карап тоту

36.Юлларны карап тотуны муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге эш төрләрен уздыруға конкурс откан маҳсус оешмалар башкара.

37.Юл территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

1) юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендэгэ юлларны ремонтлау;

2) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналарыннан, юллардан) һәм юлларның йөрү өлешеннән, ясалма юл корылмаларыннан пычрак, чұп-чар, кар һәм боз (боз) жыештыру;

3) юу һәм су сибү юл катламнары;

4) китүе өчен газонами һәм яшел үсентеләр;

5) жәмәгать һәм тимер юл транспортының тышкы яктырту баганаларын һәм контакт чөлтәрен ремонтлау;

6) кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;

7) ясалма юл корылмалары составына керүче Күзәтү һәм янғыр кабул итү коеларын, тау каналарын һәм ачық лотокларны төзү, ремонтлау һәм чистарту;;

8) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын урнаштыру, ремонтлау һәм ел саен буяу.

38. Юл катламнарын саклау максатларында рөхсәт ителми:

38.1. жепселләр ташу;

38.2. рельслар, бүрәнәләр, тимер балкалар, трубалар, кирпич, башка авыр әйберләр ташлаганда аларны ташлау;

38.3. төзелеш материалларын һәм төзелеш калдықларын машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарлarda ташлау һәм (яки) туплау.

39. Юлларны төзекләндөрүнең аерым элементларына таләпләр:

39.1. жәяүлеләр өчен тимер юл киртәләрен һәм тротуар баганаларын сезоны буяу кышкы сезон тәмамланғаннан соң, төзекләндөрү айлығы чорында башкарыла. Буяр алдыннан коймалар ремонтланырга, пычрактан чистартылырга, юылган һәм төятелгән булырга тиеш;

39.2. барлық юл тамгасы заказчы тарафыннан билгеләнгән чират вакытында һәм тәртиптә юл тамгасы төшерү өчен расланган паспортлар (схемалар) нигезендә үтәлергә тиеш.;

39.3. юлларның юл тамгасы таләп ителә торған төс - һәм ут-техник характеристикаларын, тоташтыру коэффициентын, эксплуатацияләүнең барлық чорында мәйдан буенча саклануны тәэммин итәргә тиеш;

39.4. юл билгеләрен нығыту конструкцияләре һәм системалары видимость шартларына һәм монтажлау мөмкінлекләренә карап сайладап алына;

39.5. юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылдырыга тиеш.

Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлығына китергән сәбәпләрне бетергәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә;

39.6. визуаль-коммуникация системасы элементлары: Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, жирлекнең планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләре юлларда һәм транспорт чишелешләрендә аларга хәрәкәт юнәлешен күрсәту өчен билгеләнә;

Шәхси торак йортларны карап тоту һәм территорияне төзекләндөрү

40. Шәхси торак йортларның милекчеләре (яки) яллаучылар (алға таба-торак йортларның хужалары), Әгәр законда яки килешүдә башкасы каралмаган булса, бурычлы:

40.1.торак йортларның, коймаларның (коймаларның), шулай ук йорт чикләрендәге башка корылмаларның фасадларының тиешле торышын тәэммин итәргә, аларны үз вакытында ремонтларга һәм буяуга totарга, аларны үз вакытында ремонтларга һәм буяу эшләре алып барырга.;

40.2.торак йортта номер билгесе булу һәм аны төзек хәлдә тоту;

40.3.йорт территориясен тәртиптә тоту;

40.4.йорт чикләрендә яшел үсентеләрне тәртиптә тоту, куаклар һәм агачларны санитар кисү, газүткәргечләрнең сак зонасында, кабельле һәм нава электр үткәргечләре линияләрендә һәм башка инженерлык чөлтәрләрендә агачлар утыртмаска;

40.5. су ағып китү өчен канатулар һәм торбалар чистартырга, язғы чорда кар суларын үтүне тәэммин итәргә;

40.6.бирелгән жир участогы чикләрендә, үзәкләштерелгән канализация булмаганда, жирле канализация, юын чокыры, бәдрәф булдырырга, аларны дайми рәвештә чистартып, дезинфекцияләп торырга кирәк.;

40.7.махсус мәйданчыкларда урнаштырылган каты һәм эре габаритлы калдыкларны контейнерларга урнаштырырга;

40.8.билгеләнгән тәртип нигезендә каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны вакытында жылеп чыгаруны тәэммин итәргә.

41. Шәхси торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

41.1. урнаштыру коймалар чит илләрдәге йорт;

41.2.йорт яны территорияләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру;

41.3.кумер, тара, утын, зур габаритлы калдыкларны, төзелеш материалларын, йорт яны территориясен ееп куярга;

41.4.юарга транспорт чарапалары өчен домовладение;

41.5.ишегалды корылмалары төзергә, йорт яны территориясеннән чокырларны төзекләндерергә;

41.6.әлеге территориядә маxсус транспорт һәм урып-жыню техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган урам юлларында урнаштыру;

41.7.территорияне төзекләндерү элементларын жимерергә һәм бозарга, сұлыкларны чүпләргә;

41.8.комплектланган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт яны территориясе артында сакларга;

41.9.әйләнә-тирәне теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә;

41.10. су сиптерү жайламаларын, сыек чистарткычлар ағызуны, житештерү һәм куллану калдыкларын машиналар йөрү өлешиләренә чыгаруны билгеләргә.

41 (1).Жир участогы хужасы тарафыннан хужалык корылмаларын төзү эшләре башкарылса, якындағы территориядә төзелеш материалларын вакытлыча (6 айга кадәр) саклау рөхсәт ителә. Шул ук вакытта автотранспортның йөрүе тәэммин ителергә тиеш.

Яңғыр канализациясе чөлтәрләрен, карау һәм яңғыр сулары коеларын, су бүлү корылмаларын карап тоту

42.Карау һәм яңғыр кабул итү коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәэммин итүче төзек хәлдә булырга тиеш.

42.Кабул итү бүлмәләренең, тупикларның, күзәтү һәм башка коеларның һәм

камераларның төзек техник торышында тотылуын, чистартылуын һәм урнаштыруны гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужалары тәэммин итә.

43. Жирлектә магистраль һәм квартал эчендәге яңғыр канализацияләре чөлтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү шуши максатларга жирлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Яңғыр канализациясенең ведомство чөлтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар хисабына башкарыла.

Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотуны гамәлгә ашыручи махсус оешмалар тарафыннан тиешенчә куркынычсыз хәлдә булырга тиеш.

44. Яңғыр канализациясе коллекторларын саклап калу максатыннан, һәр якка коллектор көзеннән 2 метр сак зонасы урнаштырыла.

45. Яңғыр канализациясе коллекторларының сак зонасы чикләрендә, тиешле документларны рәсмиләштермичә һәм эксплуатацияләүче оешма, башка органнар белән язмача килешенмичә, гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда рәхсәт ителми:

45.1. житештерү жир эшләре бара;

45.2. яңғыр сулары канализациясе чөлтәренә зыян китерергә, су кабул итү люкларын жимерергә яки жимерергә;

45.3. төзелешне тормышка ашырырга, сәүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмаларын урнаштырырга;

45.4. сәнәгать, көнкүреш калдыклары, чүп-чар һәм башка материаллар ташларга.

46. Урамнарны, биналарны, корылмаларны су белән тәэммин итү, су, канализация, яңғыр сулары жайлланмалары, системалар, чөлтәр һәм корылмалар төзек булмау аркасында су агып чыккан бозлар барлыкка килүү, шулай ук газоннарга, тротуарларга, урамнарга һәм ишегалды территорияләренә су агызу, суырту яки агызу рәхсәт ителми.

47. Жирлек территориясендә су коеларын һәм парлау мәйданчыкларын урнаштыру рәхсәт ителми.

48. Яңғыр кабул итә торган коелар рәшәткәләре дайми чистартылган хәлдә булырга тиеш. Аларның үткәрү сәләтен чикли торган рәшәткәләр һәм коелар чүпләмәү, рәшәткәләр салу рәхсәт ителми. Яңғыр канализациясенең карау һәм яңғыр кабул итү коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елына ике тапкыр башкарыла. Карау һәм яңғыр кабул итү коеларын чистартканнан соң, чыгарылган пычратуларның барлык төрләре кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

49. Карау коеларының люклары бер дәрәжәдә хәрәкәт итү өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар белән капланган булырга тиеш.

Карау коеларының машиналар йөрү өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар, 2 см дан да артмаган, яңғыр кабул итү коелары белән тоташтырылу дәрәжәсен 3 см дан да артмаска мөмкин.

50. Капкачлары яки рәшәткәләре жимерелгән яки юкка чыккан коммуникацион коелар, ачыкланганнан соң, чөлтәрне эксплуатацияләүче оешма тарафыннан киртәләнеп алынган, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнгән һәм билгеләнгән вакытка алыштырылган булырга тиеш.

51. Инженерлык чөлтәрләрендә планлы эшләр башкарганда, канализация агымнары якындагы канализация чөлтәре, су һәм жылышлык чөлтәрләреннән - яңғыр

канализациясенә (булганда) ағызыла. Юлга су ағызу тыела.

Су агуның нәтижәләрен бетерү зиянлы инженерлык чөлтәрләре хужалары хисабына да башкарыла.

52. Яңғыр канализациясе чөлтәрләренең техник торышы (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне вакытында ябу) өчен жаваплылык эксплуатация оешмаларына йөкләнә.

Элемтә техник чараларын карап тоту

53. Биналарны инженер-техник яктан тәэммин итү өчен билгеләнгән элемтә, телевидение, радио, Интернет һәм башка шундый чөлтәрләрне урнаштыру Жир асты юлы белән (траншея, канал, тоннельләрдә) гамәлгә ашырыла.

54. Тышкы коммуникацияләрне биналарга башка ысул (нава, жир өсте) белән үткәргү эксплуатацияләүче оешмаларның тиешле техник шартларын алган очракта гына рөхсәт ителә.

55. Элмә элемтә линияләрен һәм нава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында файдаланырга рөхсәт ителми:

55.1. автомобиль юлларын төзекләндөрү элементлары: юл киртәләре, светофорлар, юл билгеләре урнаштыру өчен билгеләнгән элементлар һәм конструкцияләр;

55.2. фасадлар, түбәләр, биналар һәм корылмалар элементлары (төтен юллары, вентиляция, күмәк телевидение һәм радио кабул итү системаларының антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр).

56. Рөхсәт ителми:

56.1. бер бинадан икенчесенә нава юлы белән кабель сузганда юлларны кису;

56.2. бүлү мфт шкафыннан тыш кабель запасларын урнаштыру;

57. Милекчеләр (хужалар) техник элемтә чараларын (кабельләр, кабельләрне нығыту элементлары, бүлү һәм муфт шкафлары h.b.), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырылган техник җайлланмаларны тиешле хәлдә тотарга тиеш (өзеклекләр һәм/яки изоляция тышчасы булмау, буяу булмау, коррозия һәм/яки механик зыяннар булу, чыбыклар һәм/яки аларны ут баганаларына һәм электр тапшыру линияләренә беркетү).

Тышкы яктырту объектларын (чараларын) тоту

58. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаклары (шул исәптән жыюлар, туклану пунктлары, идарә тартмалары) керә.

59. Урамнар, юллар, жәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлар, ишегаллары, предприятие, учреждение, оешма территорияләре, шулай ук анишлаглар һәм ижтимагый һәм торак биналарның номер билгеләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләре, жирлек мәгълуматы элементлары һәм витриналар тәүлекнәң караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

60. Биналарның һәм корылмаларның милекчеләре, милек рәвешләренә карамастан, биналарның һәм корылмаларның архитектур-сәнгати яктыртылыши булуын һәм эшләвен проектлар нигезендә тәэммин итәргә тиеш.

61. Төп мәйданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә функциясез яктырткычлар саны 3% тан артмаска тиеш, башка жирлек территорияләрендә (район әһәмиятендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5%, Жир асты жәяүлеләр кичүндә - 10%, көндез дә, кичке һәм төнгө режимда (10% ка яктырткычлар кабызылмаган).

62.Сафтан чыккан терекөмешле газ разрядлы лампалар бу максатлар өчен махсус билгеләнгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсус предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

Элеге төр лампаларны жирлек чүплекләренә, чуп эшкәрту заводларына чыгарырга ярамый.

63.Металл терәкләр, кронштейннар һәм тышкы яктырту җайланмаларының башка элементлары чисталыкта булырга, крена, коррозия учакларына ия булмаска һәм кирәк булган саен милекчеләр (хужалары, кулланучылар) белән буялышырга, әмма өч елга бер тапкырдан да ким булмаска тиеш, һәм тәзетү хәлендә булырга тиеш.

64.Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны утларын карап тоту һәм ремонтлау эшен вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма башкара, ул муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләрне башкаруга конкурс ота.

Торак йортларның кереш бүлү җайланмаларына тоташтырылган йорт яны утларын карап тоту һәм ремонтлау эшләрен идарәче оешмалар башкара.

65.Тышкы яктырту баганалары, җәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләре, саклагыч, бүлү киртәләре, юл корылмалары һәм юл җиһазлары элементлары буялышырга, язулардан һәм теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзек хәлдә һәм чисталыкта булырга тиеш.

66.Тышкы яктырту баганаларын, җәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрен алыштырганда әлеге конструкцияләр өч тәүлек дәвамында сүтеп алынырга һәм челтәр хужалары тарафыннан чыгарылган булырга тиеш.

Тышкы яктырту баганаларын чыгару юллардагы терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән башкарыла, калган территорияләрдә - мондый кирәклек ачыкланган мизгелдән (демонтаж) бер тәүлек эчендә башкарыла.

67.Ут баганалары һәм җәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрендә урнашкан барлык элементларның һәм объектларның төзек һәм куркынычсыз торышы һәм тышкы кыяфәте өчен әлеге терәкләрнең милекчесе (хужасы) җавап бирә.

68.Уткәргечләрнең текә ярлары, терәк, изоляторлар булган очракта тышкы яктырту җайланмаларыннан файдалану рөхсәт ителми.

Тышкы яктырту җайланмалары эшендә электр чыбыкларын өзү яки терәкләрне заарлау белән бәйле житешсезлекләрне ачыклаганнан соң кичекмәстән бетерергә кирәк.

69.Чыбыкларны һәм кабельләрне челтәрләргә һәм тышкы яктырту җайланмаларына үз белдеген белән тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми.

70.Тышкы яктырту объектлары яки тышкы яктырту чараплары белән җиһазландырылган объектларның милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар бурычлы:

70.1.урамнарны, юлларны тиешенчә яктыртуны, терәкләр һәм яктыртычларның, яктырту җайланмаларының сыйфатын күзәтеп торырга, бозылган яки зыян күргән очракта үз вакытында ремонт ясарга;

70.2.билгеләнгән тәртип нигезендә утны кабызуны һәм сүндерүне күзәтеп торырга;

70.3.тышкы яктыртуны урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;

70.4.тышкы яктырту фонарыларын вакытында алыштыру зарур.

71.Тротуарларда урнашкан мачталар һәм тышкы яктырту баганалары һәм жәмәгать транспортның контакт чөлтәре тирәсен жыештырган өчен җаваплылык тротуарларны жыештырган өчен җаваплы затларга йөкләнә.

Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә, автомат режимда (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) эшләүче башка инженерлык корылмаларына якын-тирә территорияләрне жыештыру өчен җаваплылык әлеге объектлар булган территория хужаларына йөкләнә.

Кече архитектура формаларының эчтәлеге

72.Кече архитектура формаларына монументаль-декоратив бизәү элементлары, мобиЛЬ һәм вертикаль яшелләндерү жайламалары, су жайламалары, муниципаль җиһазлар, авыл җирлеге территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жайламалар керә.

73. Кече архитектура рәвешләрен карап тоту бирелгән җир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә җир кишәрлекләре хокукуна ия булучылар тарафыннан гамәлгә ашырыла - муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләрне башкаруга конкурс откан оешма белән килешү нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

74. Кече архитектура формалары хужалары бурычлы:

74.1. үз эченә кече архитектура формалары чисталыкта һәм исправном торышы;

74.2. язғы чорда кече архитектура формаларын планлы тикшерү, аларны иске буяудан, ржавчинадан, юдырту, буяу, шулай ук ватылган элементларны алмаштырырга;

74.3.кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук аларга кардан һәм боздан якын килү юлларын чистарту;

74.4.өслекле комлыклар ясау, комлыкларда комны елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә алмаштыру;

74.5.балалар, спорт, хужалык мәйданчыкларының һәм ял мәйданчыкларының конструктив элементларының ныклыгы, ышанычлылыгы һәм иминлеге таләпләренә туры килүен күзәтеп торырга;

74.6.фонтаннар эшләгән чорда су өслеген көн саен чүп-чардан арындырырга.

75. Рөхсәт ителми:

75.1.кече архитектура формаларын тиешенчә файдаланмаска (балалар уен мәйданчыкларындағы өлкәннәр ялын, спорт мәйданчыкларындағы килем киптерү h. б.);

75.2.кече архитектура формаларында теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукцияне эләргә һәм ябыштырырга;

75.3.ватарга һәм повреждать кече архитектура формалары һәм аларның конструктив элементлары;

75.4.фонтаннарда коенырга.

Стационар булмаган объектларны карап тоту

76.Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукий акт белән билгеләнгән тәртиптә урнаштыру схемасы буенча гамәлгә ашырыла.

77.Жир кишәрлеген арендалау килешүе вакыты чыккач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан сүтөлөргә, ә җир участогы азат ителгән һәм беренчел халәткә китерелгән булырга тиеш.

78.Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик

затлар бурычлы:

78.1. аларны ремонтлау һәм буяу. Ремонт тышкы кыяфәтне һәм проект документлары белән билгеләнгән төсләр чишелешиен исәпкә алыш башкарылырга тиеш;

78.2. якын-тирә территориядә яшел үсентеләр, газоннар, бордюр ташлары, кече архитектура формалары (алар булганда) сакланышын күзәтү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә әлеге территориине карап тоту;

78.3. стационар булмаган объектлар янында урналар урнаштырырга, чүплекләрне көн дәвамында калдыклардан арындырырга, әмма тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган санда чүплекләрне елга бер тапкыр буярга кирәк.

79. Рөхсәт ителми:

79.1. стационар булмаган объектларга проектларда каралмаган корылмалар, козыреклар, навеслар һәм башка конструкцияләр төзү;

79.2. стационар булмаган объектлар янында сәүдә-сүйткыч жиһазларын урнаштыру;

79.3. стационар булмаган объектлар янында һәм аларның түбәләрендә таралар, товарлар, детальләр, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны складлау, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатлары өчен куллану;

79.4. стационар булмаган объектлар арасында янгынга каршы аермалар, жиһазлар, калдыклар белән тулган.

Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

80. Төзелеш мәйданчыкларын карап тоту, төзекләндерү эшләре тәмамлангандан соң, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләрне торғызу төзүчегә йөкләнә.

Эшләр алыш барылмый торган төзелеш объектлары төзелеш чөлтәрләре белән ябылышында тиеш

81. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланыр алдыннан, шулай ук төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләрне башкару чорында кирәк:

81.1. Башкарма комитетның хокук актлары таләпләренә туры китереп, төзелеш мәйданы территориясенең бөтен периметры буенча типлаштырылган койма урнаштыру;

81.2. төзелеш мәйданчыгы коймаларының гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион куркынычсызлыгын тәэммин итәргә;

81.3. төзелеш мәйданчыгы коймаларының тиешле техник торышын, аның чисталыгын күзәтеп торырга, вакытында пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән һәм граффити;

81.4. төзелеш мәйданы территориясенә кергәндә, гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә җавап бируче төзелеш объектының мәгълүмати щитын урнаштыру һәм аны тиешле хәлдә тоту;

81.5. төзелеш мәйданы периметры буенча тышкы яктыртуны тәэммин итү;

81.6. төзелеш мәйданына илтүче юлларны, мәйдан эчендәге юлларны һәм чыгу урыннарында транспорт чараларының көпчәкләрен чистарту яки юдыру

пунктларын, урамнарның (юлларның) йөрү өлешиенә пычрак һәм чұп-чар чыгаруга юл күймый торған юллар белән жиһазландырырга.;

81.7. төзелеш мәйданчығы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыклары жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункерлар булуны тәэмін итәргә;

81.8. төзелеш мәйданчығыннан каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәэмін итәргә;

81.9. төзелеш мәйданчығы территориясеннән чистартылган һәм калдыклар булмаган карны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән маҳсус билгеләнгән урыннарга чыгаруны тәэмін итәргә;

81.10. эшләр башкарғанда гамәлдәге жир асты инженерлық коммуникацияләрен, тышкы яктырту чөлтәрләрен, яшел үсентеләрне һәм кече архитектура формаларын саклауны тәэмін итәргә.

82. Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшчеләр һәм хезмәткәрләрне вакытлыча урнаштыру өчен көнкүреш вагончыклары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелеш оешмалары проекты нигезендә төзелеш мәйданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

83. Рөхсәт ителми:

84.1. гражданинның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тәэмін итү белән бәйле коткару, авария-торғызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр, тынлыкны бозу белән бәйле төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләрне оештыру һәм үткәру;

84.2. Башкарма комитетның тиешле рөхсәтеннән (курсәтмәләреннән) башка юлларның һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешиен тарайту яки ябу;

84.3. чұп-чарны яндырырыга һәм төзелеш калдыклары утильләштерергә.

Жирләү урыннарын карап тоту

85. Жирләү урыннарын этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә карап тоту федераль законнар һәм муниципаль хокукий акт белән билгеләнгән жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

86. Жирләү урыннарын санитар тәртиптә тоту муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге тәр эшләрне үткәру буенча конкурс откан маҳсуслаштырылган оешма башкара.

87. Жирләү урыннарын карап тотуга карата таләпләр:

88.1. зиратлардагы жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Урны территорияләрендә жәмәгать бәдрәфләре булырга тиеш чистартылган;

88.2. зираттагы чұп-чар контейнерлары һәм чұп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган очракта, З көнгә кимендә бер тапкыр чыгарылырга тиеш;

89.3. ағач утыртмаларының авария хәлендә булуы да рөхсәт ителми. Авария хәлендәге ағач үсентеләре ачықланган мизгелдән бер тәүлек эчендә сүтелергә тиеш;

89.4. шәхесләре куелмаган каберләр яки үлгәннәрнең каберләре пычрактан һәм чұп-чардан чистартылырга, холмик һәм кабер белән жиһазландырылырга тиеш.

90. Кышкы чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

91.1. зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаган килеш тигез кар өеме булу рөхсәт ителә;

92.2. үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юл һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешиен кар явудан соң ук эшкәртү башланырыга тиеш;

93.3.ин беренче чиратта кар чыгару, боз өю һәм Үзәк һәм керү юлларыннан кар-боз муниципаль берәмлекләрен бетерү зарур;

93.4. жәяүлеләр жирләү урыннарында бозлавыкка каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарга, куакларга туплау рәхсәт ителми.

94. Жәйге чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

94.1.үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм жирләү урыннарында башка территорияләр төрле пычрактан чистартылырга тиеш;

94.2.яшел үсентеләрне санитар кисү, агач-куак үсемлекләрен чүп-чардан арындыру чаралары ел саен үткәрелергә тиеш.

95.Күмелү урынын, кабер өстендәге корылманы (хачлар, һәйкәлләр, плитәләр, склепалар һ.б.) карау, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, аны Колумбиядә карау ире(ай), туганнары, вафат булган затның законлы вәкиле яки мәжбүри санитар таләпләрне үтәп башка зат тарафыннан башкарыла.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау тукталышларын карап тоту

96.Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау тукталышларын карап тоту (алга таба - стоянка) гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә стоянканы урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенә (алга таба-хужасы) ия була.

97. Хужалары бурычлы:

98.1.тукталышларның бөтен периметры буенча койма урнаштыру, ул механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыкли булырга тиеш;

98.2.коймаларның тиешле техник торышын, аларның чисталыгын күзәтеп торырга, пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартырга;

98.3.Материалларны, комплектланган транспортны, тукталышлар территорияләрендә төрле конструкцияләрне саклауга юл куймаска;

98.5.тукталышлар территориясен утның тигез бүленешен тәэмин итүче тышкы яктырту белән жиһазландырырга, гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләрнең таләпләренә туры килә торган;

98.6.ягулык-майлау материалларына ия булган автомобильләрне юу һәм автомобильләр стоянкасына юл куймаска;

98.7.территорияләрне санитар һәм янгынга каршы кагыйдәләрне үтәү белән тотарга.

98.8. инвалиларның тукталышлар территориясенә тоткарлыксыз үтеп керә алуын тәэмин итәргә. Инвалилар "Россия Федерациясендә инвалиларны социаль яклау турында"1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясы нигезендә махсус автотранспорт чараларын парковка өчен бушлай файдалана.

Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

99.Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү дәүләт һәм башка бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар үткәрү чорында башкарыла.

Бәйрәм бизәлеше дәүләт һәм муниципаль флагларны, лозунгларны, гирляндаларны, панноларны, декоратив элементлар һәм композицияләр, стенлар, трибуналар, эстрада урнаштыруны, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыруны үз эченә ала.

Бәйрәм бизәлеше элементларын ясаганда һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнән техник чараларын төшерергә, жимерергә һәм аларның күрүчәнлеген

начарайтырга рөхсәт ителми.

IV. Жирлек территорияләрен жыештыру тәртибе, төзекләндерү эшләре исемлеген һәм аларны вакыт-вакыт үтәүне дә кертеп

Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тотуга карата гомуми таләпләр

100. Авыл жирлеге территорииясен жыештыру һәм карап тоту эшләре алыш барыла:

- 1) җәйге чорда-15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;
- 2) кышкы чорда - 15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән срокларга, һава шартларына карап, Башкарма комитет тарафыннан төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

101. Жирлек территорииясен жыештыру эшләре үткәрү юлы белән башкарыла:

1) жирлек территорииясен карап тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;

2) Башкарма комитетның хокукый актлары нигезендә бердәм массакүләм чаралар (өмәләр).

102. Авыл жирлеге территорииясен җәйге чорда чистарту, чистарту, су сибү, себерү, себерү, жирлекне карап тоту буенча башка эшләрне башкару юлы белән жирлек территорииясенең пычрануын һәм тузанлануын киметү максаты белән башкарыла һәм үз эченә ала:

103.1. ясалма өслекле территориияләрне себерү (коры һава шартларында су сибү), урам-юл чөлтәре объектларының тузанын һәм юл катламнарын юдыру һәм ясалма өслекле, янгыр канализациясе белән тәэммин ителгән башка территориияләр. Юл катламнарын, мәйданнарны, тротуарларны һәм ясалма өслекле башка территориияләрне юу катламның бөтен кинделегенә башкарыла;

103.2. янгыр канализациясе рәшәткәләрен чистарту;

103.3. барлық территориияләрдән чүп жыю;

103.4. ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам жиналарын, чүплекләрне, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

103.5. гомуми файдаланудагы территориияләрдә, чикләнгән территориияләрдән һәм маҳсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территориияләрдән тыш, үләнне (үлән биеклеге 15 см дан артык булганда) вакытында чабу һәм тәүлек дәвамында чабылган үләнне жыештыру;

103.6. листопад чорында-тәүлегенә бер тапкыр коелган яфракларны жыю һәм чыгару;

103.7. лотокларны бордюр янында юдырганнан соң чүп-чардан арындыру.

104. Гомуми файдалану территорииясен кышкы чорда жыештыру үз эченә ала:

104.1. юл катламнарын һәм тротуарларны кардан, боздан һәм чүп-чардан чистарту;

104.2. тайгаклық яки бозлавык барлыкка килгәндә-жәяулеләр зоналары комы, баскычлар сибү, юл катламнарын бозлавыкка каршы материал белән эшкәрту;

104.3.язғы чорда-карның йомшаруы һәм кар суларын чыгаруны оештыру.

105. Авыл жирлеге территорииясенде башкарыла торган урып-жыю эшләренен технологиясе һәм режимнары һава шартларына карамастан, Транспорт чараларының һәм жәяулеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэммин итәргә тиеш.

106. Жәяулеләр тротуарларын, жир өсте кичуләрен, баскычларны кышкы чорда чистарту үзенчәлекләре:

106.1. интенсив кар яву чорында жәяүлеләр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

106.2. бозлавыкка каршы материаллар белән беренче чиратта баскычлар, аннан тротуарлар эшкәртелә.

Бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәрту вакыты тайгылыш табылғаннан соң дүрт сәгатьтән артмаска тиеш;

106.3. калдыклар һәм химик реагентлар белән пычранмаган, газонга яки бу максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарга, яшел үсентеләр сакланган һәм Кар сулар агуны тәэммин иткән очракта, коры кар өю рәхсәт ителә.

107. Жирлек территориясендә рәхсәт ителми:

107.1. урамнарда, мәйданнарда, яшеллеккә ия участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм башка гомуми файдаланудагы территорияләрдә чүп-чардан арындыру;

107.2. гамәлдәге законнар нигезендә бүлеп бирелгән жирләу урыннарыннан читтә гомуми файдалану территорияләрендә мемориаль кабер корылмалары (истәлекле Корылмалар, киртәләр) билгеләргә;

107.3. әлеге максатлар өчен карапмаган урыннарда, шул исәптән муниципаль жәмәгать транспортны маршрутларының соңғы пунктларында, салонны юу, чистарту һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтү;;

107.4. биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементлары, һәйкәлләр, мемориаль такталар, агачлар, куаклар, кече архитектура формалары һәм башка төзекләндерү элементларын жимерергә һәм жимерергә, шулай ук аларны үз белдеге белән үзгәртеп корырга, үзгәртеп корырга һәм үзгәртеп корырга;

107.5. язулар, рәсемнәр ясау, Мәгълумати-басма продукцияне ябыштыру һәм элү, жәмәгать транспортын көтү туктальшларында, стена, баганалар, коймалар (коймалар) һәм әлеге максатлар өчен карапган башка объектларда граффити алыш бару;

107.6. бирелгән жир кишәрлекләре чикләре һәм (яки) киртәләре чикләреннән читтә күчемсез милекне саклау һәм саклау;

107.7. тротуарларда, газоннарда, юлларда сәүдә әйберләрен, сәнәгать товарларын һәм башка сәүдә предметларын урнаштыру һәм складлау;

107.8. тиешле булмаган урыннарда кар өю;

107.9. тимер-бетон блоклар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, Корылмалар һәм башка җайланмалар ярдәмендә юлларны һәм тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

108. Санкцияләнмәгән урыннарда калдыклар урнаштырган затлар үз хисабына әлеге территорияне жыештырырга һәм чистартырга, ә кирәк булганда жир кишәрлеген рекультивацияләргә тиеш.

20 тәүлек дәвамында рәхсәтсез урында калдыклар урнаштыручи зат ачыкланмаган очракта, калдыкларны бетерү һәм санкцияләнмәгән чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү әлеге территорияне жыештырган өчен жаваплы оешмалар (яисә калдыкларны чыгаручы маҳсус оешма (әгәр бу төр хезмәт күрсәтү килешүдә каралган булса) тарафыннан башкарыла.

109. Билгеләнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектә булган жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) табигый барлыкка килгән чүплекләрне бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэммин ителә.

Жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын жыештыру

110. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алға таба - юлларны) чистарту машиналар йөрү өлешен, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), жәмәгать транспортын көтү тукталышларын, ясалма юл корылмаларын пычрактан, чұп-чардан, кардан һәм боздан дайми чистарту буенча чараптар комплексын үз эченә ала.

111. Язғы-жәйге чорда юлларны юу, су сибү, тузанны бетерү, себерү h. б. үз эченә ала.

Көзге-кышкы чорда юлларны жыештыру, кар һәм боздан чистарту, пычрак, ком-тоз катнашмасы белән юллар салу, тротуарларны коры ком белән суюны күздә тата.

112 юл буенда урнашкан чұплекләрне көнгә бер тапқыр чистарталар, тукталыш мәйданчыкларында - көнгә ике тапқыр.

113. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары түзылмаска, буялмаган һәм юылган булырга тиеш, санкцияләнмәгән Мәгълүмати-басма продукциядән, граффити чистартылган. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш.

114. Аерым элементлар буенча юлларны жәйге жыештыруга таләпләр:

114.1. машиналар йөрү өлеше бөтен киңлеккә төрле пычратулардан һәм юдыртудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жайга салу линияләре белән билгеләнгән төп, резерв полосалар ком һәм вак чұп-чардан дайми чистартылырга тиеш;

114.2 ике метрлы лоток зоналары грунт-ком нанослары һәм пычрату булырга тиеш түгел. Махсус машиналарның эш цикллары арасында ком кисәкләре һәм төрле вак-төяк чұп-чар белән зур булмаган пычрану рөхсәт ителә;

114.3. юл кырылары зур габаритлы калдыклардан һәм башка чұп-чардан чистартылырга тиеш;

115. Юлларны кышкы жыештыру буенча таләпләр:

115.1. кышкы чорда юлларны жыештыру үз эченә ала:

кардан һәм боздан чистарту, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, юыну, кар көртләреннән чистарту һәм кар чыгару;

116. Рөхсәт ителми:

116.1. тротуарларга, юлларның һәм юлларның йөрү өлешенә кар, боз, квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятие, оешма территорияләреннән, төзелеш мәйданчыкларыннан, сәүдә объектларыннан чистартылган боз, 8.00 сәгатьтән соң, шулай ук юл йөрү өлешен жыештыручи зат белән килешү булмаганды хәрәкәт итәргә яисә хәрәкәт итәргә::

116.2. тротуарларда, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр булган территорияләрдә техник тоз һәм сыек хлорлы кальций кулланырга;

116.3. билгеләнгән тәртиптә килешмәгән урыннарда кар чыгарырга һәм сакларга;

116.4. формалаштырырга кар валы:

1) юллар һәм урамнар киселешләрендә бер дәрәжәдә һәм өчпочмак зонасында тимер юл кичуләре янында;;

2) жәмәгать транспортын көтү тукталышларыннан 20 м якынрак;

3) югары бордюр белән тәэммин ителгән юл участокларында;;

4) тротуарларда;

5) якынdagы территорияләргә керү юлында;

116.5. юлларга автотранспортның көпчәклөре белән грунт чыгару;

116.6. грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тара, агачларны брезент белән капламыйча яисә юлларны пычратмый торган башка материал белән ташу, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм измәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсе, известь, бетон катнашмалары), аларны юлга, тротуар, юл читенә яки юл янындагы газон полосасына су керү мөмкинлеген булдырмый торган чараптар күрмичә генә транспортлау.

Кешеләр күпләп ял итү һәм ял итү урыннарын жыештыру, санитар totу һәм төзекләндерү

117. Кешеләр күпләп ял итү һәм ял итү урыннарына керә:

1) мәйданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, жирлек урманнарында оештырылган ял урыннары, пляжлар;

2) актив ял һәм тамаша чараплары урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә мәйданчыклары h. б.;

3) сәүдә объектлары территорияләре (ваклап сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган ваклап сату челтәре объектлары комплекслары), жәмәгать туклануы, социаль-мәдәни билгеләнештәге, көнкүреш хезмәте күрсәту объектлары территорияләре;

4) административ һәм ижтимагый биналар, учреждениеләр янындагы территорияләр.

118. Паркларны, скверларны, бульварларны, яр буйларын һәм гомуми кулланылыштагы башка территорияләрге жыештыру:

118.1. кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял зоналарында юлларны чистартканда, химик реагентлар булмаган вакытлыча кар өю рөхсәт ителә.

119. Ваклап сату базарларын жыештыру һәм санитар totу:

119.1. ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндерелергә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер мәйданчыклары, контейнерлар һәм чүп савытлары белән жиһазландырылырга, каты өслекләр һәм яңғыр һәм кар суларын ағызу өчен уклоннар булырга, шулай ук су һәм канализация булырга тиеш;

119.2. базар территориясен төп жыештыру аның ябылганнын соң башкарыла. Көндез каты көнкүреш калдыклары белән тулган чүп-чарларны патрульле жыештыру һәм чистарту эшләре алыш барыла;

119.3. жәйге чорда базар территориясенде атна саен дымлы жыештыру үткәрелә;

119.4. базар территориясе 40 кв. м. мәйданга бер чүп савытеннан чыгып урналар белән жиһазландырыла, өстәвенә, алар арасындагы ара линия буенча 10 метрдан артмаска тиеш.;

120.Базар территориясенде урнашкан сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәту оешмалары, киосклар, сәүдә палаткалары һәм павильоннар эшчәнлеге, каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә килешү төзemichә рөхсәт ителми.

121.Сәүдә һәм (яки) жәмәгать туклануы объектларын жыештыру һәм санитар totу:

121.1.сәүдә һәм (яки) жәмәгать туклануы объектлары территорияләрен тулысынча жыештыру тәүлегенә ике тапкырдан да ким түгел (иртән һәм кичен).

Көндез патрульле жыештыру һәм калдыклар белән тулган чүплекләрне һәм чүп-чар жыю урыннарын чистарту эшләре башкарыла;

121.2.сәүдә һәм (яки) жәмәгать туклануы объектларына керү юлында кимендә ике урна билгеләнә;

121.3.. газоннарда һәм тротуарларда товарларны һәм товарларны складка салу рөхсәт ителми;

121.4. калдыкларны чыгару тәэммин ителә.

122.Башка сәүдә мәйданчыклары, стационар булмаган вак-төяк чeltәre, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектлар территорияләрен жыештыру, аларны ябкеннан Соң, елның жылы вакытында мәжбүри рәвештә су сибеп башкарыла. Агымдагы урып-жыю көн дәвамында башкарыла. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәэммин ителә.

123. Кешеләр күпләп ял иту һәм ял иту урыннарын төзекләндерү:

123.1. кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә каты өслек төрләре (плитка күэте яки асфальт рәвешендә), өслекләрне бәйләү элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, авыл жирлеге мәгълүматын йөртүчеләр, яшелләндерү участокларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус капламалар төрләре h. б.) керә.;

123.2. пляжлардан тыш, кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннарың барлык территорияләре дә каты өслеккә ия булырга тиеш.;

123.3. кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннар территорияләрендә яшелләндерү участокларын чәчәк түтәлләре, газоннар, ялгыз, төркемләп, рядовой утыртмалар, вертикаль, многояруслы, мобиль яшелләндерү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

123.4. кешеләр күпләп ял итә торган урыннар бәдрәфләрне урнаштыру һәм карап тотуга куелган таләпләрне үтәү белән жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф бүлмәләре белән тәэммин ителергә тиеш;

123.5. пычрану буенча фонтаннар, буалар, елга ярлары, ял иту һәм кешеләр күпләп була торган урыннар территорияләрендә чистартылырга тиеш.;

123.6.массакуләм чарапар үткәргәндә, аларны оештыручылар чараны үткәрү урынын, аның янәшәсендәге территорияләрне жыештыруны һәм төзекләндерүне тәэммин итәргә бурычлы. Чара үткәрү урынын, аның янәшәсендәге территорияләрне жыештыру һәм төзекләндерү эшләрен торғызу тәртибе билгеләнгән тәртиптә чара үткәрүгә тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

124. Кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннар территорияләрендә рөхсәт ителми:

124.1.моның өчен билгеләнмәгән урыннарда савытларны һәм сәүдә жиһазларын сакларга, складларга;

124.2.территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрату;

124.3.автотранспорт чарапарын юарга һәм ремонтларга, файдаланылган ягулык-майлау сыекчаларын агызырга;

124.4.автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар урнаштыру, билгеләнгән тәртипне бозып реклама конструкцияләре урнаштыру;

124.5.газоннарга, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларына зыян китерү;

124.6.повреждать кече архитектура формалары һәм перемещать аларны

билгеләнгән урыннар;

124.7.сыек азық-төлек калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан су, куас һәм сыра цистерналарыннан су, тротуарларга, газоннарга һәм җирлек юлларына ағызу;

125.8. автотранспорт чарапарын законсыз рәвештә стоянкалар оештыру;

125.9.стационар булмаган объектларны үз белдеге белән урнаштыру;

125.10.тротуарларның асфальт-бетон катламын, якын-тирә яшел зоналарның һәм территорияләрне төзекләндерүнең башка элементларының бөтенлеген базарга;

125.11. территориядә сәүдә-сүйткыч жиналарын урнаштыру;

125.12.халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга), идарәче оешмалар белән каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерлар (бункерлар) урнаштыру турында шартнамә булмаса, каты көнкүреш калдыкларын контейнерларга (бункерларга) күярга;

125.13.тимер-бетон блоклар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, Корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән тротуарларны үз белдеге белән ябарга;

125.14.товарны сәүдә объектыннан читтә урнаштыру;

126.15.учак кабызырга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чарапар үткәрергә, мангалларны һәм башка жайланмаларны ачык ут ярдәмендә Жылыштык белән эшкәрту өчен кулланырга.

Күп фатирлы йортның йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзекләндерү

127. Йорт яны территориясен жыештыру:

127.1. урып-жыю түбәндәгэ эзлеклелектә үткәрелергә тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр юлларын (бозлавык һәм тайгаклык очрагында - ком сибү), ә аннары - ишегалды территорияләрен жыештыру;

127.2. кар чистартудан тыш жыештыру 8.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

Машиналар тизлеге сәгатенә 4 километрга кадәр булганда, көндезгә вакытта механикалаштырылган жыештыруны үткәрергә рөхсәт ителә.

128. Жәйге жыештыру:

128.1. йорт яны территорияләрен жәйге жыештыру: юу, юу яки су сиптерү, махсус машиналар ярдәмендә - күбесенчә иртә, иртәнгә, соң, кичке, сәгатьләрдә башкарылырга тиеш;

128.2. тротуарларны ачык тротуарларда гына юарга кирәк, турыйдан-турый агым полосасы белән чикләнә, һәм биналардан урамның машиналар йөрү өлешенә таба юнәлештә.;

128.3. көннең эссе вакытында тротуарларга су сибү зарур булган саен, әмма тәүлегенә кимендә ике тапкыр башкарылырга тиеш.

129. Кышкы жыештыру:

129.1. түбәләрдә туплана торган кар вакытында җиргә ташланырга һәм агынты полосага Күчәргә, ә кинт тротуарларда - валларга жыелырга тиеш;

129.2. жыештырыла торган кар тротуарлардан машиналар йөри торган өлешкә - түшәм полосасына, ә ишегалларында-жыелу урыннарына хәрәкәт итәргә тиеш;

129.3. квартал эчендәге юллардан күчерелгән карны борт ташына параллель рәвештә урнашкан өмәләргә һәм валларга салырга яки юл буенда, кагыйдә буларак, роторлы кар чистарткычлар урнаштырырга кирәк;

129.4. кинлеге 6 м дан артык булган тротуарларда, газоннар белән урамнарның машиналар йөрү өлешеннән аерып, карны алга таба бетерү өчен, тротуар уртасына

чыгарырга рөхсәт ителә;

129.5. карны вал һәм өемнәргә салу эшләре кар яву тәмамланганнан соң алты сәгатьтән дә соңга калмыйча тротуарларда, ә калган территорияләрдә 12 сәгатьтән дә соңга калмыйча төгәлләнергә тиеш;

129.6. ком-тоз катнашмалары белән пычранмаган карны, ишегалларында, квартал эчендәге юлларда, газоннарда һәм буш территорияләрдә, жәяүлеләрнең ирекле хәрәкәтенә һәм автотранспортны йөртүгә комачауламаган буш территорияләрдә, яшел үсентеләрне һәм Кар суларны саклауны тәэммин иткәндә, чүп-чар ташлау рөхсәт ителә;

129.7. тротуарларны һәм квартал эчендәге юлларны қулдан чистартканда кар тулысынча, қырый астына жыелырга тиеш. Камилләштерелгән өслекләр булмаганда, карны хәрәкәт астында чистартырга кирәк, аны алга таба тығызлау өчен кар катламы калдырырга кирәк;

129.8. тайгаклык барлыкка килгән очракта, ком-тоз катнашмасы белән юл катламнарын эшкәрту бүлүчеләр ярдәмендә 0,2-0,3 кг/м нормасы буенча башкарылырга тиеш;

129.9. боз барлыкка килгәннән соң йомшартылган агачлар ачык грунтка, агачларга яки газоннарга эләгүгә юл күймыйча, күчерелергә яки каймакларга тиеш.

130. Яз житү белән тормышка ашырыла:

130.1. юдырту һәм чистарту канавок тәэммин итү өчен, су агуны урыннарда, анда бу таләп ителә өчен нормаль бүлеп бирү, иске су;

130.2. системалы рәвештә кар суны люкларга һәм янгыр сулары чөлтәренең кабул итү коеларына яндыралар;

130.3. ишегалды территорияләрен кар эреп беткәннән соң чүп-чардан, кардан һәм боздан чистарту.

131. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен карап тоту:

131.1. күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба - йорт яны территориясе) карап тотуны үз эченә ала:

1) дайми жыештыру;

2) карау һәм янгыр кабул итү коелары, дренажлар, лотоклар, жибәрү торбалары люкларын һәм рәшәткәләрен ремонтлау һәм чистарту;;

3) инженерлык чөлтәрләренең күзәтү коеларына, янгын су белән тәэммин итү чыганакларына (гидрантларга, сулыкларга h. б.) киртәләрсез керү мөмкинлеген тәэммин итү:;

4) Каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны жыю һәм чыгару;

5) яшелләндерү һәм карау өчен гамәлдәге яшел үсентеләр;

6) кече архитектура формаларын карап тоту, агымдагы һәм капиталь ремонтлау.

132. Барлык төр калдыклар су үткәрә торган су өслеге булган контейнер мәйданчыкларына куела торган контейнерларга һәм бункерларга, каты көнкүреш калдыклары жыелу нормаларына туры китереп, тиешле күләмдә жыелырга тиеш.

133. Күпфатирлы йортларда яшәүче гражданнар бурычлы:

133.1. йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип сакларга;

133.2. каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны бары тик махсус контейнерларга һәм йорт яны территорияләрендә урнашкан махсус мәйданчыкларга гына урнаштырырга кирәк.

134. Идарәче оешмалар тәэммин итәргә тиеш:

134.1.каты көнкүреш калдықлары өчен контейнерлар, ә махсуслаштырылған биналарда - моннан тыш, сыек көнкүреш калдықлары өчен жыентыклар да урнаштыру;

134.3.расланган график нигезендә каты көнкүреш hәм зур габаритлы калдыкларны чыгару;

134.4.контейнерлар (бункерлар) hәм контейнер мәйданчыклары, аларга керү юлларының чисталығы hәм төзеклеге;

134.5.подъездларга керү юллары янында чұп-чар өчен чұплекләр урнаштыру, эскәмияләр кую hәм аларны вакытында чистарту;

134.6.ком-тозлы hәм (яки) бозлавыкка каршы махсус катнашмалар белән эшкәртү;

134.7.яшел үсентеләрне hәм газоннарны саклау hәм квалификацияле карау;

134.9.тышкы яктырту чараларын төзек хәлдә тоту hәм аларны караңғылык башлану белән көртү.

135. Йорт яны территориясенде рөхсәт ителми:

135.1. яфракларны, теләсә нинди төр калдықларны hәм чұп-чарны яндыру;

135.2. эчке килем, килем-салым, келәмнәр hәм башка предметларны хужалык мәйданыннан читтә эләргә;

135.3. контейнер мәйданчыкларына керү юлларын пычрату;

135.4. урам hәм юлларының машиналар йөрү өлешенде, тротуарларда, газоннарда hәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) урнаштыру;

135.5. билгеләнгән тәртипне бозып йорт яны территорияләренең коймаларын үз белдеге белән билгеләргә;

135.6. үз белдеге белән йорт корылмалары төзергә;

135.7. йорт яны территориясен металл лом, көнкүрещ hәм төзелеш калдықлары hәм материаллар, шлак, көл hәм башка житештерү hәм куллану калдықлары белән пычратырга, тараны сакларга hәм сакларга.;

135.8. чұп-чарны түгәргә, чұп-чарны ташларга;

135.9. автотранспорт чараларын түләүле куюны оештырырга;

135.10.тимер-бетон блоклар, бағаналар, киртәләр, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар hәм башка җайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге юлларны үз белдеге белән ябарга;

135.11.автомашиналарны юу, ягулық hәм майлар сливу, тавыш сигналларын, тормозларны hәм двигательләрне җайга салу;

135.12.кешеләр сәламәтлегенә hәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган теләсә нинди эшләр башкару;

135.13.сөүдә hәм җәмәгать туклануы предприятиеләрен, шул исәптән палаткалар, киосклар, лареклар, мини-базарлар, павильоннар, җәйге кафелар, житештерү объектлары, вак-төяк автомобилләр, көнкүрещ техникасы, аяк килеме ремонтлау предприятиеләре, шулай ук кунакханәдән тыш, автостоянкалар урнаштырырга;

135.14.йорт яны территориясенең ишегалды эчендәге йөрү буенча транзит хәрәкәтен тормышка ашыру;

135.15.учак кабызырыга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткәрергә, мангалларны hәм башка җайланмаларны ачык ут ярдәмендә Жылдылык белән эшкәртү өчен кулланырга.

136. Идарәче оешмалар тәэмин итәргә тиеш:

- 136.1. яшел утыртмаларның сакланышы;
- 136.2. жәйге вакытта һәм коры һавада газоннар, чәчәкләр, агачлар һәм куаклар сибү;
- 136.3. төзелеш материаллары, ком, чұп-чар, кар, боз сколлары һ. б. газоннарның сакланышы һәм бөтенлеге һ. б.;
- 136.4. ағач һәм куаклар утырту, юллар чөлтәрен үзгәрту һәм жиһазлар урнаштыру белән бергә, агротехник шартларны үтәп, билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына планлаштырыла.

137. Йорт яны территориясен төзекләндерү:

137.1. территориясе һәр йорт, кагыйдә буларак, ия булырга тиеш:

1) эчке кием киптерү, кием-салым, келәмнәр һәм йорт әйләнеше әйберләрен чистарту өчен хужалық мәйданчығы;

2) өлкәннәр өчен ял мәйданчығы;

3) балалар өчен уен һәм спорт мәйданчыклары, яшелләндерү һәм балаларның жәйге һәм кышкы ялы өчен кече архитектура формаларының кирәkle жиһазлары белән.

138. Эгәр участок территориясенең күләме мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә этләрне йөрту өчен мәйданчык урнаштырылырга мөмкин.

139. Йорт подъездлары каршындагы мәйданчыклар, юл йөрү һәм жәяүлеләр юллары каты өслеккә ия булырга тиеш. Каты өслекләрне урнаштырганда кар һәм яңыр сударын ирекле агу мөмкинлеге каралырга тиеш.

140. Торак йортларга кертелгән жәмәгать өчен билгеләнгән бүлмәләргә йортның торак өлешеннән изоляцияләнгән керү ишегалләре булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспорт стоянкасы ишегалды территориясеннән читтә урнашырга тиеш.

141. Жәмәгать өчен билгеләнгән биналарга тәрәзәләр һәм фатирларга керү урыннары урнашкан торак йорт ишегалды яғыннан материаллар, продукция йөкләү рөхсәт ителми. Тәрәзәләре булмаган торак йортларның, жир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар яғыннан йөкләнешне башкарырга кирәк.

142. Транспорт чарапаларын квартал эчендәге территорияләрдә урнаштыру кешеләрнең тоткарлықсыз хәрәкәтен, шулай ук урып-жыю һәм маҳсус техника белән тәэммин итәргә тиеш.

Шәхси торак төзелеше территорияләрен жыештыру

143. Торак йорт хужалары жир участогын көн саен жыештыралар (шул исәптән кардан да).

144. Шәхси торак төзелеше территориясенде рөхсәт ителми:

145.1. кар этәрү, чұп-чар ташлау, шлак ташлау, көнкүреш калдыкларын йорт территориясенә ағызу;

145.2. юлларның һәм юлларның йөрү өлешенә ишегалды һәм янәшәдәге территориядән чистартылган кар һәм бозны чыгарырга яисә хәрәкәт итәргә.

V. территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

146. Территорияне төзекләндерүнен аерылғысыз компоненты булган территорияне төзекләндерү элементлары булу ғамәлдәге закон таләпләренә туры китереп проект документларында эшләнергә һәм каралырга тиеш.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзекләндерү элементларына проект документлары мәдәни мирас объектларын

саклау, куллану, популярлаштыру һәм дәүләт тарафыннан саклау өлкәсендә вәкаләтле органнар белән килемштерелә.

Территорияне озак яки дайми файдаланудагы стационар төзекләндерү элементлары аларны кулдан күчерү мөмкинлеген булдырмас өчен беркетелергә тиеш.

147. Төзекләндерү элементларын карап тоту, аларны торғызу һәм ремонтлау эшләрен дә керте, төзекләндерү элементлары хужалары башкара.

Яшелләндерү

148. Яшел үсентеләр территорияне төзекләндерүнен мәжбүри элементы булып тора.

Төзекләндерү эшләрен башкарганда гамәлдәге яшел үсентеләрне максималь рәвештә саклап калу зарур.

149. Жирлек территориясендә ике төрле яшелләндерү кулланылырга мөмкин: стационар - үсемлекләр грунтка утырту һәм мобиЛЬ - үсемлекләр утырту, махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар h.б.) утырту.

Стационар һәм мобиЛЬ яшелләндерү архитектура-ландшафт объектлары (газон, бакчалар, чәчәкләр, куаклар һәм агачлар белән мәйданчыклар h.б.) булдыру өчен рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбләрдә, фасадларда (вертикаль яшелләндерү), биналар һәм корылмаларның фасадларында (вертикаль яшелләндерү) кулланыла.

150. Яшелләндерү объектларын карап тоту - ул яшел үсентеләрне һәм яшелләндерелгән территорияләрне төзекләндерү элементлары белән карау, зур булмаган деформацияләрне һәм қуләмле корылмаларның конструктив элементларына зыян китерү, шулай ук җәйге һәм кышкы вакытта күчмә кече формаларны жыештыру.

151. Яшел үсентеләр хужалары бурычлы:

151.1. яшел үсентеләр сакланышын һәм квалификацияле карауны тәэммин итәргә;

151.2. җәйге чорда коры һава шартларында газоннарга, чәчәкләргә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәэммин итү;

151.3. газоннарың сакланышын һәм бөтенлеген тәэммин итү;

151.4. яшелләндерү объектларында сулыклар булганда аларны чистартырга һәм аларны 10 елга бер тапкырдан да ким булмаган қүләмдә чистартырга кирәк;

152. Яшелләндерелгән территорияләрдә рөхсәт ителми:

152.1. урнаштыру төзелеш, моннан тыш, билгеләнгән тәэммин итү, аларның функцияләрен һәм хезмәт күрсәтү;

152.2. агач һәм куакларны үз белдеген белән утырту һәм кисү, газон һәм чәчәк түтәлләрен юк итү;

152.3. агачларга һәм башка яшеллеккә гамаки, таганнар, турниклар, кием киптерү өчен баулар, агачларга реклама һәм мәгълүмати щитлар һәм табличкалар, реклама һәм башка мәгълүмат урнаштыру өчен билгеләнгән чыгарма конструкцияләр, объектларга хәрәкәт юнәлешенең күрсәткечләре, афишалар, белдерүләр, агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәэммин итү чаралары, баганалардан, коймалардан, реклама щитларыннан, электр үткәргечләрдән, лампалардан, колонкалардан өзөмтәләр;

152.4. стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын

урнаштырырга, шул исәптән, вакытына карамастан, автостоянкалар һәм парковка урнаштырырга.;

152.5.төзелеш һәм башка материаллар, калдыклар, чүп-чар, бозлавыкка каршы материаллар һәм башка заарлы матдәләр, шулай ук ком һәм бозлавыкка каршы реагентлар белән пычратылган кар, боз сколлары өю;

152.6. бакчаларга казу;

152.7. йорт хайваннарын газоннарда һәм чәчәк кибетләрендә йөртү;

152.8. сжигать листвуя, үлән, ботаклар, шулай ук гамәлгә ашырырга, аларны смета бу лоток һәм башка су үткәру җайланмалары;

152.9. чүп-чарны газоннарга ташларга;

152.10.учак кабызырыга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чараплар үткәрергә, мангалларны һәм башка җайланмаларны ачык ут ярдәмендә Жылышлык белән эшкәрту өчен кулланырга;

152.11.нарезать агачлар табу өчен СОК, сумала, наносите аларга башка механические жәрәхәтләре;

152.12.яшелләндөрелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны, чүп савытларын, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

152.13.агачларның тамырларын кәүсәдән 1,5 метр ераклыкта ачыкларга һәм агач муенларын жир яки төзелеш калдыклары белән күмәргә.

Коймалар

153.Коймалар урнаштыру төзекләндеру өчен өстәмә элемент булып тора.

154. Коймалар төрле::

1) билгеләү (декоратив, яклау, аларның ярашуы);

2) биеклектә (Түбән - 1,0 м, урта - 1,1-1,7 м, югары - 1,8-3,0 м);

3) материал төре (металл, тимер-бетон h. б.);

4) караш өчен проницаемости дәрәжәсе (үтә күренмәле, саңғыраулар);

5) стационарлык дәрәжәләре (дайми, вакытлы, күчмә) һәм башка киртәләр.

Коймаларны проектлау аларның урнашуына һәм гамәлдәге дәүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталоглары, шәхси проектлау проектлары нигезендә башкарыла.

155. Мәдәни мирас объектлары территорияләрен киртәләү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тиеш.

Каплау

156.Өслекләрне каплау жирлек территориясендә Куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт итү шартларын тәэммин итә, шулай ук жирлектәге төзелешнең архитектур йөзен формалаштыра.

Төзекләндерү максатыннан түбәндәге капламалар билгеләнде::

1) каты (капиталь) капламалар - монолит яки җыелма капламалар, шул исәптән асфальтобетон, цемент-бетон, табигый таштан эшләнгән;

2) табигый хәлдәге йомшак (капиталь булмаган) капламалар - табигый яки ясалма Материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранитлы чәчүлекләр, керамзит, резин крошка) эшләнгән, коры катнашмалар, тыгызланган яки ныгытылган материаллар белән ныгытылган капламалар.;

3) газон капламнары - үлән катламын әзерләү һәм утыртуның маxsus технологияләре буенча башкарыла торган капламалар;

4) катнаш каплам - капламалар-ул капламалар (рәшәткә плиткасы яки газонга

күмелгэн газон рәштәкәсе, яки йомшак катлам).

157. Каплау төрләрен сайлауны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

1) каты - каты-проектлау вакытына гамәлдә булган, хәрәкәтнең характеристын һәм составын, янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып;

2)йомшак - аерым территорияләрне (шул исәптән балалар, спорт мәйданчыкларын, этләрне урамда йөрту өчен мәйданчыкларны, жәяу йөрү юлларын) төзекләндергәнде аларның үзенчәлекләрен исәпкә алып);

3)газон һәм катнаш, аеруча экологик.

Каты өслекнең каты төрләре коры халәттә сцепление коэффициенты белән - 0,6, юешлектә-0,4 коэффициенты белән өслеккә ия булырга тиеш.

Өслекләр бәйләнеше

158. Өслекләрнең көчәнеше элементларына, гадәттә, борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

Борт ташлары

159. Юл борт ташлары тротуар һәм машиналар йөрү өлеше кисешкән урында, машиналар йөрү өлеше дәрәҗәсе 150 ммнан да ким булмаган дәрәҗәдә, өслек өслеге ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

Автотранспортның газонга бәрелүенә юл куймас өчен, газон белән хәрәкәт итү өлешенең өслеге арттырылган борт ташын куллану зарур.

Жәяүлеләр коммуникацияләрен газон белән каплаган вакытта, газон дәрәҗәсеннән кимендә 50 мм арада арткан бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газонны яклый һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычрак һәм үсемлек чүп-чарының өслеккә эләгүен булдырмый кала.

Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле типтагы өслек катнашмасын рәсмиләштерү өчен табигый материаллар (кирпич, агач, валуна, керамик борт h.б.) кулланырга мөмкин.

Баскычлар, баскычлар, пандуслар

160.Жәяүлеләр коммуникацияләреннән Тайпылганда 60тан артык промилле баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп йөри торган объектлар, инвалилар һәм картлар йортлары, баскычлар урнашкан урыннарда тәп жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50дән артык промилле, һичшикsez, аларны пандус белән озатып барырга кирәк.

Бордюр пандусыннан тайпылу 1: 12 кабул ителә.

Төбәге беренче баскычлар баскычлар каршындагы спуске һәм күтәрелеш кирәк бүләп бирергә полосами якты контрастной буяулар.

Тышкы баскычларның барлык баскычлары да бер марш чикләрендә кинләгә һәм күтәрелеше биекләгә буенча бертөсле итеп билгеләнә.

Киртәләү пандусы булмаган очракта 75 мм биекләтәге киртәләү бортиның һәм поручнины күздә тотарга кирәк.

Юлның горизонталь участоклары пандус башында һәм ахырында тирә-юнъдәгә текстура һәм төс белән аерылып тора.

Баскычның яки пандусның ике яғы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәгә поручнилар каралган.

Мәйданчык

161. Жирлек территориясендә балалар уеннары, өлкәннәр ялы, спорт белән

шөгүлмәнү, чүп-чар жыю урыннары урнаштыру, этләрне урамда йөртү һәм дрессировкалау, автомобиль кую урыннары бар.

Теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренең һәм аеруча саклана торган табигать территорияләре зоналарының сак зоналары чикләрендә мәйданчыкларны урнаштыру һәйкәлләрне саклау, табигатъән файдалану һәм эйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерергә киңәш ителә.

Йорт яны территорияләре, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт мәйданчыклары белән тәэммин ителергә тиеш. Мәйданчыклар төзек һәм имгәнү куркынычы булган инвентарь белән тәэммин ителергә тиеш.

Балалар мәйданчыклары

162. Балалар мәйданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым мәйданчыклар рәвешендә оештырыла, төрле яштәге мәнфәгатьләр буенча зоналаштырылган комплекслы уен мәйданчыклары буларак оештырыла.

Балалар мәйданчыгындагы территорияне төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак катлам төрләре, мәйдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмияләр һәм чүп савытлары, яктырту жиһазлары.

Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яштәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендәге 20 м, комплекслы уен мәйданчыклары - 40 м, спорт-уен комплекслары - 100 м дан да ким булмаска тиеш.

Балалар өчен уен мәйданчыклары контейнер мәйданчыкларыннан кименде 20 м ераклыкта урнашырга тиеш.

163. Балалар мәйданчыклары тиеш:

163.1. ия планировку өслеге белән засыпкой ком неровностей җәйге вакытта;

163.2. дайми рәвештә подметаться һәм смачиваться иртәнгә вакытта;

163.3. буялырга, коймалар һәм корылмалар буялырга, мәйданчыкта елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә, ә ремонт кирәк булганда гына башкарылырга тиеш;

163.4. транзит жәүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борылу мәйданчыкларыннан, кунак тукталышларыннан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен мәйданчыклардан, автотранспорт чараларын дайми һәм вакытлыча саклау участокларыннан изоляцияләнергә тиеш.

Травматизацияне булдырмас өчен мәйдан территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яки асылмалы Түбән ботаклар, җир өстендәге иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) калдыклары, җиргә тирәнәйтелмәгән металлыкшынулар (кагыйдә буларак, турниклар һәм таганнар) булу рөхсәт ителми.

Якын-тирә территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар мәйданчыклары территориясендә эшләр алыш бару һәм төзелеш материалларын туплау рөхсәт ителми.

Яктырту жиһазлары, кагыйдә буларак, мәйданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш.

2,5 м биекләтә яктырту жиһазларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Уен жиһазларын урнаштыру куркынычсызлык норматив параметрларын исәпкә алыш башкарылырга тиеш.

164. Балалар мәйданчыкларын карап тоту һәм аларга куркынычсызлыкны тәэммин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

Спорт мәйданчыклаты

165. Спорт мәйданчыклаты халыкның барлық яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгүлләнү өчен билгеләнгән.

Спорт мәйданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә йомшак яки газон капламасы төрләре (Жәйге чорда), спорт жиһазлары керә.

Спорт мәйданчыклаты яшелләндерелә һәм чeltәрле коймалар белән эйләндереп алына. Яшелләндерү мәйданчык периметры буенча урнаштырыла, вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин. Койманың биеклеге-2,5 - 3 м, бер-берсенә кушылган урыннарда-1,2 м. биеклектә.

Спорт жиһазлары спорт, физкультура мәйданчыклатында яки рекреацияләр составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (Сәламәтлек сукмаклары) урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары завод тарафыннан житештерелгән, шулай ук махсус эшкәртелгән өслектәге бүрәнәләрдән һәм борыслардан эшләнгән булырга мөмкин.

Урнаштырганда сертификацияләнгән жиһаз каталогларына таянырга кирәк.

Ял мәйданчыклаты

166. Торак төзелеше территориясендә өлкәннәр өчен тынлы ял һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән ял мәйданчыклатын оештыру мөмкин. Торак йорт тәрәзәләреннән тынлы ял иту мәйданчыклаты чигенә кадәр ара-10 метрдан да ким булмаска тиеш, тавышлы өстәл уеннары мәйданчыклаты - 25 метрдан да ким булмаска тиеш.

Ял мәйданчыгында төзекләндерү эlementларының мәжбүри исемлеге гадәттә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, мәйдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, ял өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, чүп савытлары (кимендә һәр скамьяның бер өлешендә), яктырту жиһазлары.

Мәйданчыкны каплау плитка күәте рәвешендә проектларга киңәш ителә. Ял иту мәйданчыклатын һәм балалар мәйданчыклатын бергә кушып, балалар уеннары зонасында каты өслек урнаштырырга киңәш ителми.

Парклар территорияләрендә чирәмдә ял иту өчен мәйданчыклат-лужайкалар оештырылырга мөмкин.

Мәйданчыклат өчен эт

167. Этләрне урамда йөрту өчен мәйданчыклат вәкаләтле органнар белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

Этләрне урамда йөрту өчен мәйданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә түбәндәгеләр керә: төрле капламалар, койма, эскәмияләр, чүп савытлары, экскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту һәм мәгълумат жиһазлары. Периметраль яшелләндерүне күздә тотарга киңәш ителә.

Этләрне урамда йөрту өчен мәйданчыклат микрорайон һәм торак район территориясендә, Яшел утыртмалардан бушаган урыннарда, метрополитен линияләренең техник зоналарында, 110 кВт артык көчәнешле электр тапшыру линияләрендә, беренче һәм икенче поясны су белән тәэммин иту чыганакларының санитар зонасыннан читтә урнашырга тиеш.

Торак билгеләнешендәге территорияләрдә урнашкан этләрне урамда йөрту өчен мәйданчыклат күләме 400-600 кв. м, башка территорияләрдә-800 кв. м, барлыкка килгән төзелеш шартларында, булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып,

мәйданчыкларның киметелгән құләме қабул итепергә мөмкин.

Мәйдан чиқләреннән алып торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә қадәр ара 25 метрдан да ким булмаска тиеш, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт мәйданчыклары, ял мәйданчыклары участокларына қадәр - 40 метрдан да ким булмаска тиеш.

Элементлар һәм киртәләр секцияләре арасындағы ераклық, аның түбән яғы һәм жир арасында, қагыйдә буларак, жиңел металл сеткадан ясала.

Мәйданчык территориясендә мәйданнан файдалану қагыйдәләре белән мәгълүмат стенды урнаштырылган булырга тиеш.

168. Йорт хайваннары хужалары үз питомецларының экскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль башкараалар.

Хайваннар хужалары хайваннарның башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмый калырга, шулай ук тирә-юнъдәгеләргә санитар нормалар нигезендә тынлыкны тәэммин итәргә, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария қагыйдәләрен үтәргә тиеш.

Автостоянкалар мәйданчыклары

169. Жирлек территориясендә түбәндәгे автостоянкалар урнаштырыла: қыска вакытлы һәм озак вакытлы автомобилльләр саклау.

Автотранспорт чараларын озак һәм қыска вакытлы Саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, киртәләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат жиһазлары (курсәткечләр).

Автотранспорт чараларын озак һәм қыска вакытлы саклау участокларына керү юллары жәяулеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешергә тиеш түгел.

Автотранспорт чараларын озак һәм қыска вакытлы саклау участогы аша транзит юлларын оештыру рөхсәт ителми.

Автотранспорт чараларын озак һәм қыска вакытлы саклау участогы калган территориядән кимендә 3 м кинлектәге яшел үсентеләр белән изоляцияләнергә мөмкин.

Кече архитектура формалары

170. Кече архитектура формаларын урнаштыру "төзекләндерү" бүлеге нигезендә, биналар һәм корылмаларны төзү, реконструкцияләү һәм капиталь ремонтлау, шулай ук төзекләндерү проектлары яки эскиз тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи төзелеш зоналары, жирлекнәң үзәк үзәге, күп функцияле үзәкләр һәм зоналар өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланырга тиеш.

171. Кече архитектура формаларына карата төп таләпләр булып тора:

171.1. архитектура һәм Ландшафтлы тирәлекнәң, территорияне төзекләндерү элементларының характеристына туры килүе;

171.2. материалларның югары декоратив һәм эксплуатацион сыйфаты, аларны озак вакыт дәвамында, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алыш, саклап калу;

171.3. конструкциянең ныклыгы, ышанычлылыгы, иминлеге.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

172. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары.

172.1. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан чиста булырга тиеш.

Тышкы мәгълүмат чаралары, учреждениеләр такталарыннан һәм режим табличкаларыннан тыш, вәкаләтле орган белән килештерелгән паспорт нигезендә һәм аның нигезендә урнаштырыла һәм эксплуатацияләнә.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтеп торырга, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын вакытында ремонтларга һәм жыештырырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын аларга реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырына зыян китерү, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән тәмамлау, беркетү рөхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмати конструкция хужасы өч тәүлек эчендә территорияне төзекләндерергә һәм (яки) фасадның тышкы кыяфәтен торғызырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары булганда, аларның фундамент блогы булырга тиеш демонтажированы белән бергә фундаментным блогы.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә корылмаларга зыян китерү һәм объектларны бизәү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

172.3. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төр булырга мөмкин:

- дивар конструкциясе;
- декоратив панно;
- консоль конструкциясе;
- түбә конструкциясе;
- витрина конструкциясе;
- балалар тактасы;
- режимлы tüsämä;
- модульле конструкция;
- östäl qısası;
- щитовая конструкция;
- флаг композициясе;
- Махсуслаштырылган төзелеш.

172.4. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларына карата гомуми таләпләр:

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, әзерләү һәм урнаштыру Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкярләре), аларны саклау һәм куллану турында Россия Федерациясе законнары таләпләре һәм нормалары таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш;

Тышкы мәгълүмат чаралары турында мәгълүмат Россия Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы закон таләпләрен үтәү белән урнаштырылырга тиеш;

Ике һәм андан да күбрәк тел кулланылган очракта текстларның эчтәлеге һәм техник бизәлеше буенча охшаш булырга тиеш, дөрес һәм ачык итеп эшләнгән.

Гражданнар игъланнары очен урнаштыру, мәдәни һәм спорт чаралары афишалары

173. Мәдәни һәм спорт чаралары афишаларын гражданнар күпләп жыела

торган урыннарда һәм жәяүлеләр күпләп яши торган урыннарда урнаштырыла торган махсус тумбаларда, щитларда һәм стендларда гына урнаштыру рөхсәт ителә.

Игъланнар өчен стендлар аерым торучы объектлар рәвешендә яки биналарда яки корылмаларда асылмалы щитлар рәвешендә урнаштырыла ала.

VI. Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен башкаруга төп таләпләр

174.Жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, свай һәм шпунтны сую, электр тапшыру, элемтә, ут баганалары урнаштыру (алмаштыру), грунтны планлаштыру, инженерлык эзләнүләре вакытында эшләү һәм башка эшләр) белән бәйле эшләр вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән язма рөхсәт булганда гына башкарыла.

175.Жирлек территориясен төзекләндерү белән бәйле Жир, төzelеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәрү, жир эшләрен башкаруга ордер рәсмиләштерү һәм алу Муниципаль хокукый актларның билгеләнгән таләпләре нигезендә башкарыла.

176.Яшел үсентеләрне сүтү яки күчереп утырту кирәк булганда, Башкарма комитет боерыгын билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерергә һәм яшел үсентеләрне сүтәргә яки күчереп утыртырга кирәк.

177.Жирлек юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләү яисә туктату вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән рөхсәт нигезендә, юлның ике яғында да мәгълүмат щитын мәжбүри урнаштыру белән гамәлгә ашырыла, анда заказчылар һәм эш башкаручылар, эш сроклары, урап узу маршрутлары турында барлык кирәkle белешмәләрне үз эченә алган. Күрсәтелгән щитның формасы һәм эчтәлеге рөхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнен тиешле административ регламенты белән билгеләнә.

178.Яраклылык вакыты чыккан ордерлар буенча коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен башкару үз белдекләре белән таныла.

VII. Уңайлы мохиткә карата махсус таләпләр

179.Торак тирәлеген, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда торак пунктларның өлкән кешеләр һәм инвалилар өчен уңайлы булуын, әлеге объектларны картлар һәм инвалилар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәэммин итүне күздә тотарга киңәш ителә.

Өлкән кешеләр һәм инвалилар хәрәкәтенә ярдәм итүче техник чараларны һәм жиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә яңа төzelештә гамәлгә ашырылырга киңәш ителә.

VIII. Биналарның (биналарның) һәм корылмаларның милекчеләренен якын-тирә территорияләрнә төзекләндерүдә катнашу тәртибе

180.Жирлек территорияләренен тиешле санитар торышын тәэммин итү, эйләнә-тирә мохитне саклау һәм авыл жирлеге территориясен пычратудан саклау чараларын гамәлгә ашыру максатыннан, аларны чистарту һәм санитар totу өчен хужалык итүче субъектларга һәм физик затларга беркетелә (килешү буенча).

181.Хужалык итүче субъектлар һәм физик затлар, әгәр законда яки килешүдә башкасы каралмаган булса, якындағы территорияне жыештырырга һәм санитар

тотарга хокуклы:

181.1.идарәче оешмалар-купфатирлы йортларның йорт яны территориясе, шулай ук күп фатирлы йорт территориясе каршынданғы Төп фасад яғынан 5 м радиуста йә урамның йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

181.2.социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук учреждениенән территориясе алдында 10 м радиуста төп фасад яғынан йә урамның йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта), башка яктан-10 м радиуста;

181.3.купфатирлы торак йортлардагы торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затлар, идарәче оешма белән килешү булмаган очракта, якынданғы территорияне озынлыкка - биналарның бөтен озынлыгына, киңлеге - 10 м яки йөрү өлеше бордюрына кадәр (юл буенда объект урнашкан очракта) жыештырырга хокуклы.;

181.4.сәнәгать предприятиеләре һәм барлық милек рәвешләрендәге оешмалар - аларга килү юллары, тротуарлар, алар янәшәсендәге коймалар, санитар-яклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар таләпләренә туры китереп билгеләнә;

181.5.төзүче-50 м радиуста төзелеш мәйданчыкларының якын-тирә территорияләре һәм гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә 50 м радиуста аларга килү юллары;

181.6.бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә торак йорт хужалары (яисә жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, фактта килеп туган чик буенча) һәм йорт алдынданғы территория 5 м ераклыкта яисә урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

181.7.стационар булмаган объектлар (лотоклар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафелар-урнашу өчен бирелгән жир кишәрлеге объекты территориясе һәм аның тышкы чигеннән 10 м ераклыкта һәм урамның йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

181.8.базарларның идарәче компаниияләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмалары (рестораннар, кафе, кибетләр) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр һәм участок чикләреннән 50 м радиуста урнашкан территория һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

181.9.биналарның, корылмаларның милекчеләре яки башка хокук ияләре-бина, корылма периметры буенча яисә бирелгән жир кишәрлекенең чикләре һәм 10 м радиуста урнашкан территория һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

181.10.автомобиль юлына бүләп бирелгән полоса чикләрендә һәм башка жир кишәрлекләрендә урнашкан заправка станцияләре - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм участок чигеннән 50 м радиуста урнашкан территория һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр;

181.11.гараж кооперативлары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр, радиуста 50 м һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр һәм аларга керү юллары.;

181.12.жирләү урыннары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм участок чигеннән 10 м радиуста якынданғы территория;

181.13.гомуми файдалану территорияләре һәм бурычлары вәкаләтле органнарга

йөклөнэ;

181.14. бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яисә жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, фактта килеп туган жир кишәрлеге чиге буенча) һәм жир кишәрлекенең тышкы чигеннән 5 м ераклыкта яки урамның йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) жир кишәрлекенең тышкы чигенә кадәр 5 м ераклыкта жир кишәрлекләре хокукуына ия булучылар;;

181.15. автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау тукталышларының хужалары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территория һәм жир кишәрлекенең тышкы чигеннән 10 м ераклыкта һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта).

IX. Эчтәлек йорт хайваннары һәм кошлар

182. Йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өченче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәттәрән бозмаска тиеш.

183. Йорт хайваннары хужалары үз питомецларының экскрементларын жыю һәм утильштерүне мөстәкыйль башкаралар.

184. Авыл жирлегендә яшәүчеләр тарафыннан авыл хужалыгы хайваннары (сыерлар, сарық, кәҗәләр, дунгызлар һәм башка) һәм кош-кортларын карап тоту шәхси торак йортлар территорияләрендә рөхсәт ителә.

185. Барлык продуктлы хайваннар (эрә мөгезле терлек, кәҗәләр, сарыклар, дунгызлар, атлар) биркования юлы белән мәжбүри рәвештә теркәләргә тиеш.

186. Йорт хайваннарын көтү урыннарында, хужасы күзәтүе астында яисә аның күшүү буенча, жирле үзидарә органының норматив-хокукий акты белән билгеләнә торган көтү урыннарында чыгарырга рөхсәт ителә.

187. Йорт хайваннарын урамда 7.00 сәгатьтән 23.00 сәгатькә кадәр йөртергә рөхсәт ителә. Башка вакытта урамда йөргәндә хужалар урамнарда һәм торак йортларның ишегалларында тынлыкны тәэммин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

188. Этләрне торак һәм изоляцияләнгән биналардан уртак ишегалларына һәм урамга кыска поводкада һәм бордикта гына алыш чыгарырга була, чөнки өч айга кадәр щенков кала.

189. Хужалар йорт хайваннары һәм ишегаллары, тротуарлар, урамнар, парклар, газоннар, балалар мәйданчыклары, скверлар, мәйданнар, шулай ук торак йортлар подъездлары белән пычрануга юл қуймаска тиеш. Этләрне, мәчеләрне һәм башка вак хайваннарны урамда йөргән вакытта хужа үзе белән йорт хайваннарының табигый күнегүләрен тулысынча жыештыруны тәэммин итүче кирәк-яраклар булырга тиеш, алар мәйданчыкларда чүп контейнерларына ташланырга тиеш.

190. Этне поводкадан урамда гына чыгарырга була. Махсус бирелгән мәйданчыклар булмаганда, жирле үзидарә органының норматив-хокукий акты белән билгеләнгән бушлыкларда, кабымлыкларда һәм башка урыннарда йөрү рөхсәт ителә.

191. Этләрне дрессировкалау бары тик яхшы койма белән эйләндереп алынган мәйданчыкларда яки жирлек территориясендә генә үткәрелергә мөмкин.

192. Йорт хайваннарын юллардан тәүлекнәң якты вакытында гына узып китәргә кирәк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынрак жибәрергә кирәк. Йорт хайваннарын асфальт өслекле юлда грунт юлларыннан һәм сукмаклардан узып китү мөмкинлеге булганда алыш бару тыела.

193.Йорт хайваннарын урамда калдырганда терлеклэр хужалары яшел үсентеләрне бозудан һәм терлекләрне күштүп чыгаруга киткән чыгымнарны каплый.

194.Йорт кәжәләре йорт яны территорияләре эчендә яки көтүлекләрдә хужалар күзәтүе астында гына асралырга тиеш.

195.Рөхсәт ителми:

1) хайваннарны балалар мәйданчыкларына, мәктәп, балалар бакчалары территорияләренә, ашханәләргә, сырхауханәләргә, азық-төлек кибетләренә юл куярга;;

2) йорт хайваннарын пляжларда йөрту һәм аларны сулыкларда коену;

3) тыю языу булган очракта, учреждениеләргә хайваннарга юл куярга;

4) торак пунктлар территориясендә озата бармыйча гына хайваннар һәм кошлар чыгару;

5) исерек хәлдә булган затларга, шулай ук ундүрт яшькә житмәгән затларга хайваннарны урамда йөртү;

6) йорт хайваннарын һәм кошларны балконнарда, лоджияләрдә, гомуми файдаланудагы урыннарда (чиктәш фатир коридорларында, баскыч күзәнәкләрендә, чарлакларда, подвалларда һәм башка ярдәмче биналарда дайми тоту.;

7) махсус чарапар (кургәзмәләр h.b.) үткәрү урыннарыннан тыш, йорт хайваннарының жирлекләр территорияләрендә булуы.

196.Йорт хайваннары һәм кош-корт хужалары бурычлы:

1) терлекләр авыруларын кисәтүне һәм терлекчелек продуктларының ветеринария-санитар мәнәсәбәтендә куркынычсызлыкны тәэмин итә торган хужалык һәм ветеринария чарапарын гамәлгә ашырырга, әйләнә-тирә терлекчелек калдыклары белән пычрануга юл қуймаска, шулай ук ел саен яңадан теркәлү чорында мәҗбүри дәвалау-профилактик чарапар үткәрергә;;

2) хайваннарын үрнашу урынын дайми контрольдә тотарга;;

3) хайваннар авырганда һәм алар үлгән очракта, шулай ук үз-үзләрен гадәти булмаган тотканда кичекмәстән ветеринария учреждениеләре белгечләренә хәбәр итәргә. Алар килеп житкәнче, изолировать хайваннар белән билгеләре авырулар;

4) ветеринария белгечләре таләбе буенча хайваннарны карау, диагностика тикшеренүләре, саклау прививкалары һәм дәвалау-профилактик эшкәртүләр өчен бирергә.

197.Үлгән терлекне күмү махсус билгеләнгән урында махсуслаштырылган оешма тарафыннан башкарыла.

198.Үз территорияләрендә каравылчы этләре булган оешмалар бурычлы:

1) теркәргә эт гомуми нигезләрдә;

2) асраптарга эт ныклы бәйдә;

3) килүчеләрнең хайваннар янына керү мөмкинлеген төшереп калдырырга;

4) этләрне яхши әйләндерелгән территориядә яки гомуми файдаланудагы территориядән читкә кергәндә кисәтү языу булган очракта гына төшереп калдырырга.

199.Жәмәгать урыннарында булган, озата баручы затлардан башка күзәтүчесез хайваннар тотылырга тиеш.

200.Сукбай хайваннарны аулаган махсус предприятие яки жирле үзидарә органнары белән төзелгән килешү нигезендә башкарыла ала.

201. Сүкбай хайваннарны тоту чарапарын гамәлгә ашыру хайваннарга карата гуманлы мөнәсәбәт һәм ижтимагый әхлак нормаларын үтәүү принципларына нигезләнә.

202. Рөхсәт ителми:

1) тиешле каардан башка, шәхси йортлар территориясеннән һәм фатирлардан малларны тартып алышырга.;

2) этләрне кибет, даруханәләр, коммуналь хезмәт күрсәту предприятиеләре h. б. янында бәйдән тәшерергә.;

3) ветеринария органнары рекомендациясеннән башка, приманкалар һәм башка тоту чарапарын қулланырга.

Х. қагыйдәләрнең үтәлешен контролъдә тоту

203. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар жирлек территориясен төзекләндерү буенча әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тәэммин итәргә тиеш.

204. Әлеге кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы (федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган әлеге Кагыйдәләрнең нигезләмәләреннән тыш) нигезендә жаваплылыкка китерә.

205. Төзекләндерү өлкәсендәге законнар һәм муниципаль хокукый актлар таләпләрен үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен жаваплылыкка тарту зат күрсәтелгән таләпләрне үтәудән һәм жибәрелгән житешсезлекләрне бетерүдән азат итми.